

කොටස තුන

2017 මාර්තු - අප්‍රේල් 3 - 4 කළුපය

- 2 • අසර්බඩහනය සමාජ, ආර්ථික කොරතුරු විද්‍යක්
- 3 • ගෝලිය වෙළෙඳපොල තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ තරගකාරීත්වය වැඩිදියුණු කිරීම
- 10 • ශ්‍රී ලංකාවේ පාරිසේශ්‍රීක මිල දුරශකවල විකාශනය
- 13 • තිරසාර සංවර්ධනය උදෙසා තිරසාර මූල්‍ය ප්‍රවර්ධනය කිරීම
- 17 • ගෙවීම් පද්ධති නියාමනයේ දී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ කාර්යාලය
- 20 • 2016 අංක 6 දුරන ක්ෂේදුම්ලක පනත යටතේ වන නියාමන රාමුව

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
සහ්යිවේදන දෙපාර්තමේන්තුව

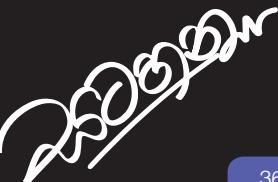
රු. 20/-

බටහිර ආයිසාවේ කොකෝසීයානු කළාපයේ පිළිබා ඇති අසරබඳිතානය නැගෙනහිරේ කැස්වියන් මූහුදෙන් ද දකුණින් ඉරානයෙන් ද බටහිරින් ආරම්භිතාවෙන් ද වයඹින් ජෝර්ජියාවෙන් ද උතුරින් රුසියාවෙන් ද සීමා එහිබෙනවා. ලෝකයේ මුශ්‍රිම රටවල් අතර, පුරම ජනරජය ලෙස 1918 දී අසරබඳිතාන ප්‍රජාතාන්ත්‍රික ජනරජය වශයෙන් තිබුණු රාජ්‍යයක් සේ ස්ථාපිත වූ මෙය 1920 දී අසරබඳිතාන සේවියට සමුෂ්‍රවා දී ජනරජය ලෙස සේවියට සංශෝධන හා සම්බන්ධ වුණා. නැවත 1991 දී සේවියට සංශෝධන අනෙකු විමෙන් පසු අසරබඳිතාන ජනරජය ලෙස තිබුණු රාජ්‍යයක් බවට පත්වුණා.

පැරණි ඉතිහාසයක් හිමි අසරබඳිතානය අනිතයේ දී ජෝර්ජියාවේ කොටසක් ලෙස පැවති බව වසර 5000කට පමණ පෙර ලියවුම් වංශකතා පවත්තා. ක්‍රිස්තු පූර්ව යුගයේ දී ගරුණස්තු (Zoroaster) ආගම ඇදුම් අසරබඳිතාන් වැසියෝග පසුව ඉස්ලාම් දහම වැළඳගත් බව පැවත්තා ඇති අනිතයේ පරිසියාව සහ තුරුකිය දෙසට වැට් තිබුණු වෙළෙඳ මාර්ග තිබුණේ ද අසරබඳිතානය ගරහායි.

වර්තමානයේ ඒකීය ජනරජ පාලනයක් පවතින අසරබඳිතානය තිබුණු තුරුකි රාජ්‍යයන් හෙයන් එකක්. මේ වන විට රටවල් 138ක් සමඟ රාජ්‍යතාන්ත්‍රික සබඳතා ගොඩනගාගෙන ඇති අතර ජාත්‍යන්තර සංවිධාන 38ක පමණ සාමාජිකත්වය දරනවා. රටටේ අගනුවර “බාජා” වන අතර “අසරබඳිතාන්” රාජ්‍ය හාජාව ලෙස හාවිත වෙනවා. ■

“සටහන” සහරාවෙහි පළවන අදහස් ඒ ඒ ලේඛකයන් ගේ අදහස් මින් ශ්‍රී ලංකා මග බැංකුවේ අදහස් නොවිය හැකි ය.

ශ්‍රී ලංකා මග බැංකුව නමව එියන එද මුදල් ඇඟවුම්/වෙශපැන් මෙහි සඳහන් ලිපිනයට ව්‍යීමෙන් “සටහන” තැපැලෙන් ගෙහෙවා ගත හැකි ය.

පිටපතක මිල	: රු. 20.00
වාර්ෂික දැඩ්කත්වය	: රු. 480.00
	(තැපැල් ගාස්තු ද අනුළත්ව)

අධ්‍යක්ෂ	සංඛ්‍යාවේදී දෙපාර්තමේන්තුව
ශ්‍රී ලංකා මග බැංකුව	
තැ. පෙ. 590, කොළඹ	

අසරබඳිතානය

සමාජ, ආර්ථික තොරතුරු බිඳක්...

භූමි ප්‍රමාණය	මුළු ප්‍රමාණය	වර්ග කි.ම්.	86,600			
ගොඩ බිම් ප්‍රමාණය	වර්ග කි.ම්.		82,629			
අනුත්තර ජලය	වර්ග කි.ම්.		3,971			
ජනගහනය (2017 ජුලි ඇස්කේමෙන්තු)			9,961,396			
ජනගහන වර්ධන වේගය (2017 ඇස්කේමෙන්තු)			0.87%			
උපන් අනුපාතය (2017 ඇස්කේමෙන්තු) (ජනගහනය දහසකට)			15.8			
මරණ අනුපාතය (2017 ඇස්කේමෙන්තු) (ජනගහනය දහසකට)			7.1			
පැවත් අනුපාතය (2017 ඇස්කේමෙන්තු) (සිංහල උපන් දහසකට)			23.8			
උපන් දී ජ්‍යව්‍ය අපේක්ෂාව (අවුරුදු) (2017 ඇස්කේමෙන්තු)			72.8			
දෙ දේශීය නිෂ්පාදිතය (2017 ඇස්කේමෙන්තු)			වික්සන් ජනපද බොලර් බිමියන 171.8			
මුරිත දෙ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ වර්ධන වේගය (2017 ඇස්කේමෙන්තු)			0.1%			
වේක පුද්ගල දෙ දේශීය නිෂ්පාදිතය (2017 ඇස්කේමෙන්තු)			වික්සන් ජනපද බොලර් 17,500			
දෙ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ ආංශික සංයුතිය (2017 ඇස්කේමෙන්තු) කාමිකර්මය			6.2%			
කර්මාන්ත			49.1%			
සේවා			44.7%			
ඡම බලකාය (2017 ඇස්කේමෙන්තු)			මුලියන 5.118			
කේවා විශ්‍රාක්ෂිය (2017 ඇස්කේමෙන්තු)			6%			
කුවුම් ආදායමේ තිබූ සංග්‍රහකය (2008 ඇස්කේමෙන්තු)			33.7			
අවවය අතිරික්ෂය (+) හෝ පිශාය (-) (2017 ඇස්කේමෙන්තු)			-1.4%			
දෙ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ ප්‍රතිගෘහයේ ලෙස			13%			
ලද්ධිමන අනුපාතය (2017 ඇස්කේමෙන්තු)			අපනයන (2017 ඇස්කේමෙන්තු)			වික්සන් ජනපද බොලර් බිමියන 8.734
			අනුයන හාන්සි			යෙන්තුස්තු, ආහාර දුවින, ලොහේ, රසායන දුවින
			අපනයන (2017 ඇස්කේමෙන්තු)			වික්සන් ජනපද බොලර් බිමියන 15.69
			අපනයන හාන්සි			තෙල් සහ ගස්සේ, යන්තුස්තු, ආහාර දුවින, කපු
			මුළුල් ජීකකය			මතර

මූලග:

The World Factbook වෙබ් අඩවිය
Wikipedia වෙබ් අඩවිය

ගෝලීය වෙළෙඳපොල තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ තරගකාරිත්වය වැඩිදියුණු කිරීම

වර්තමාන වානාවරණය තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ බාහිර තරගකාරිත්වය

වඩා තරගකාරී වූ ගෝලීය වෙළෙඳපොලක් තුළ, යම් රටක තරගකාරිත්වය ප්‍රධාන වශයෙන් ම රඳු පවතිනුයේ ගෝලීය අයය දුමයෙහි ස්ථානගත වීමට එ රටට ඇති හැකියාව සහ හාන්ච් හා සේවා වෙළෙඳුම, ආයෝජන සහ මානව ප්‍රාග්ධනය යන අඟ තුළ වැඩි කොටසක් අත්කර ගැනීම පිණිස සාර්ථක ව තරග කිරීමට ඇති හැකියාව වැනි ඉහළ වර්ධන ප්‍රවණතාවක් පවත්වා ගැනීම සඳහා තීරණාත්මකව බලපාන සාධක මත ය. ලේකයේ රටවල් වඩා අඩියෝගාත්මක වූත්, අසිරි වූත් ගෝලීය වෙළෙඳපොලක් තුළ තරග කරන වානාවරණයක් තුළ, රටක බාහිර තරගකාරිත්වය, දියුණු රටවල මෙන් ම නැගී එන වෙළෙඳපොල ආර්ථිකයන්හි ද අර්ථාස්ථානුයුද්‍යයන් හා ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයන් අතර සාකච්ඡාවට බඳුන් වූ ප්‍රධාන මාත්‍කාවක් බවට පත්ව ඇත. ලේක ආර්ථික සමුළව විසින් නිරවචනය කරන ආකාරයට රටක තරගකාරිත්වය යනු “රටක එලඳයිතා මට්ටම තීරණය කරනු ලබන ආයතන, ප්‍රතිපත්ති හා සාධක සමුළය” සි. ආර්ථික වර්ධනය පිළිබඳව ඉදිරිපත් කර ඇති ආකෘති මගින් රටක හා එහි ප්‍රරව්‍යීයන්ගේ දිගුකාලීන සෞඛ්‍යාගාරු මට්ටම තීරණය කරනු ලබන වඩාත් ම වැදගත් සාධකය ලෙස එලඳයිතාව හඳුනාගෙන ඇත. ¹

දෙක තුනක් මුළුල්ලේ ශ්‍රී ලංකාවේ පැවති අනුත්තර ගැටුම්කාරී වානාවරණය රටේ තරගකාරිත්වය කෙරෙහි දැඩි බලපෑමක් එල්ල කළ අතර, අනුත්තර ගැටුම අවසන් වී වසර ගණනාවකින් පසුව ද, කැපී පෙනෙන වර්ධනයක් නොමැති විදේශීය අංශයේ හිමියාකාරිත්වය හා

අඩු එලඳයිවර්ධන තත්ත්වය හමුවේ ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයට එහි උපරිම බාරිකාවට ලතා වීමට නොහැකි වී ඇත. පසුගිය කාලයේ දී ආර්ථිකයේ ඇති වූ ඉහළ වර්ධනය, තිරසාර හා සමානාත්මක නොවන ආකාරයට සිදු කෙරුණු රාජ්‍ය අංශයේ පරිශේෂණ සහ ආයෝජනවල සමස්ත ප්‍රතිඵලයක් ලෙස වෙළෙඳ හාන්ච් නොවන අංශ (ප්‍රධාන ලෙස ම ඉදිකිරීම් හා දේපල වෙළඳුම් අංශ) ඔස්සේ අත්කර ගන්නා ලද්දකි. 1970 දැනකයේ අග හාගයේ දී ශ්‍රී ලංකාව ආසියානු කළාපය තුළ වඩාත් ම විවාත ආර්ථිකයන්ගෙන් එකක් ව පැවතිය ද, පසුව බලයට පත් රජයන්ගේ අන්තර්භාවීමු දැඩි වෙළඳ ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය හේතුවෙන්, අඩු එකතු කළ අයයක් හා ගුම් සූක්ත්ම නිෂ්පාදන සහිත සාම්ප්‍රදායික නිෂ්පාදන පැසක් වෙතින් බැහැර නො වීම තීසා ශ්‍රී ලංකාවට වෙනත් අඩු වියදීමින් නිෂ්පාදනය කරන රටවල් සමග දැඩි තරගයකට මුහුණ පැම්ම සිදු වී ඇත. අපනයන සඳහා තාක්ෂණය අඩුවෙන් හාවිත කිරීමේ සහ අඩු කුසලතාවකින් නිපදවිය හැකි හාන්ච් අපනයනය කිරීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ශ්‍රී ලංකාවේ උගත් ගුම් බලකාය උගත් උපයෝජනයකට ලක් වී ඇත. බදු සහන සහ පිරිවැය පිහිටාබාර ඇතුළු රජය මගින් ගනු ලැබූ උපායමාර්ග, විදේශීය සාර්ෂ ආයෝජන සහ අපනයන සඳහා ගමනාත්තයක් වශයෙන් ශ්‍රී ලංකාවට අඛණ්ඩ ව සාර්ථක වීම උදෙසා එලඳයිව දායක වී නොමැත.

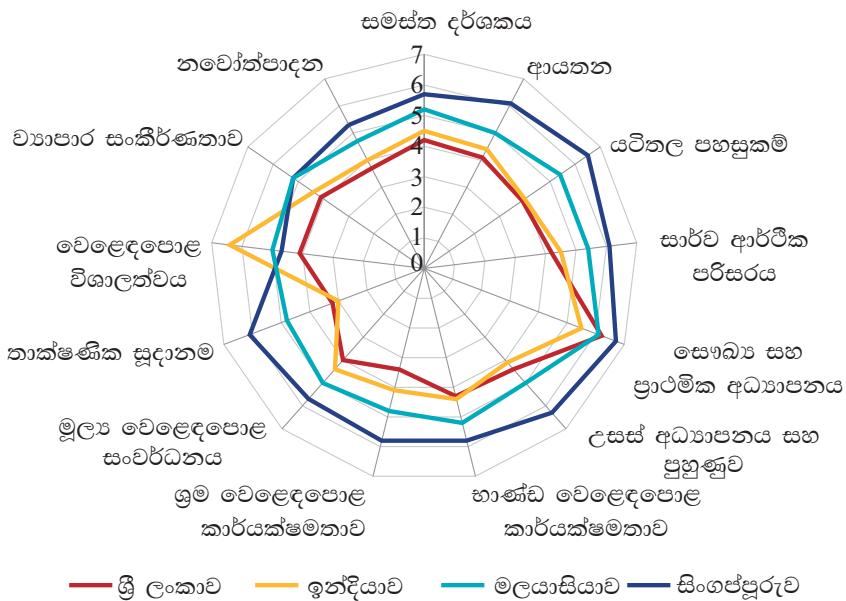
වර්තමානයේ දී ශ්‍රී ලංකාවේ ආයෝජන වානාවරණය දුර්වල වීමට ප්‍රතිපත්තිවල අවිනිශ්චිතභාවය, දුර්වල නියාමනය සහ දුෂ්චරණය වැනි ආයතනික ව්‍යුහයේ පවත්නා දුර්වලතා සහ යටිතල පහසුකම් වැඩිදියුණු නොවීම වැනි සාධක ගණනාවක් බලපා ඇත. ² මෙහි

¹ ලේක ආර්ථික සමුළව සහ හාවඩ් විශ්වවිද්‍යාලය. (1996). ගෝලීය තරගකාරිත්ව වාර්තාව. ජීවිතය: ලේක ආර්ථික සමුළව

² ලේක බැංකුව. (2016). ශ්‍රී ලංකාවේ තරගකාරිත්වය ඉහළ නැවුම්. ලේක බැංකුව, වොශිතවන්, ඩී.එම්. <https://openknowledge.worldbank.org>.

1 වන රැජ සටහන

රටවල් කිහිපයක තරගකාරන්වය සංස්කීරුතය ගෝලීය තරගකාරන්ව දැරුණකය 2016/17

සටහන : පහළ අගයන් මගින් අඩු තරගකාරීන්වය දැක්වේ.

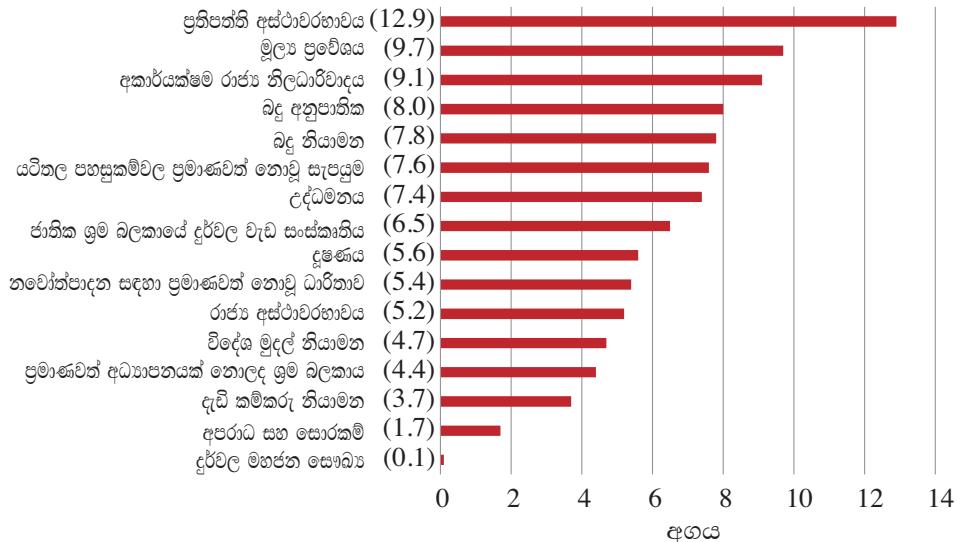
මුලය : ගෝලිය තරගකාරීන්ට දැරූණකය, ලේඛක ආර්ථික සමුළුව

ප්‍රතිඵලයක් ලෙස සම මට්ටමේ පහළ මැදී ආදායම් ආර්ථිකයන්ට සාමේක්ෂ ව ශ්‍රී ලංකාව ආකර්ෂණය කර ගන්නා විදේශීය සාම්ප්‍රදායු ආයෝජන ප්‍රමාණය දැන දේශීය නිෂ්පාදිතයේ ප්‍රතිඵතයක් ලෙස ගත් විට අඩු අගයක පවතී. මෙහි අවසන් ප්‍රතිඵල වූ, ස්ථාපිත සමාගම්වල වර්ධන විභවතාව, තබෝත්පාදන හා එලදායිතාව සීමාසිහිත වීම සහ අප්‍රතින් කරමාන්ත ආරම්භ කිරීම අධේරියටත් වීම රටේ ජාත්‍යන්තර තරගකාරීන්ට යට බාධා පමණුවයි. සාර්ව ආර්ථික අසමතුලිතතා, විදේශීය ආයෝජන සිදු කිරීමේ දී මූහුණ දීමට සිදුවන තෙතික හා කාර්ය පටිපාටිය බාධක, තෙතික හා නියාමන රාමුවල අනුකූලතාව අඩු බව සහ විදේශීය ආයෝජන ආකර්ෂණය, රඳවා ගැනීම හා ඒකාබද්ධ කිරීම සඳහා මතාව සම්බන්ධීකරණය කරන ලද යාන්ත්‍රණයක් තොමැති වීම යනාදි කරුණු තුළින් ශ්‍රී ලංකාවට වේගයෙන් ප්‍රාථමික වන ජාත්‍යන්තර වෙළඳුමේ එල මුළුමතින්ම අත්කර ගැනීමට ඇති හැකියාවට දිනින් දිගට ම බාධා එල්ල වන අතර, එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස මෙරට හිමි වෙළඳපොළ පදනම් අනෙකුත් තරගකාරී රටවලට හිමිවනු ඇත.

ලෝක ආර්ථික සමුළුවේ 2016/17 ගෝලීය තරගකාරීන්ට දරුණුකයට අනුව රටවල් 138ක් අතුරින් ශ්‍රී ලංකාව 71 වැනි ස්ථානයට ගෝලීය කර ඇති අතර, එය 2015/16 ගෝලීය තරගකාරීන්ට දරුණුකයේ ගෝලීය කිරීම අනුව හිමි කර ගත් තත්ත්වයේ සිට ස්ථාන තුනක පහත වැට්මක් විය. එසේ වූව ද, ඉන්දියාව, මලයාසියාව හා සිංගපේපුරුව වැනි කලාපයේ අනෙකුත් ආර්ථිකයන් පසුගිය දැයක කිහිපයේ දී ම මුවන්ගේ ගෝලීය තරගකාරීන්ට ඉහළ නංවා ගැනීම සම්බන්ධව කැඳී පෙනෙන දියුණුවක් ලාඟා කර ගෙන ඇති අතර, 2016/17 ගෝලීය තරගකාරීන්ට දරුණුකයේ ගෝලීය කිරීම අනුව පිළිවෙළින් 39 වැනි, 25 වැනි හා 2 වැනි ස්ථානවලට පත්ව ඇත. පකිස්ථානය, බංග්ලාදේශය, නේපාලය හා භ්‍රතානය වැනි අනෙකුත් කලාපය අස්ථ්‍රාසි රටවල් පිළිවෙළින් 122 වැනි, 106 වැනි, 98 වැනි හා 97 වැනි ස්ථානවලට පත්ව ඇත. 1 වන රුප සහන මගින් සිංගපේපුරුව, මලයාසියාව හා ඉන්දියාව යනාදි ප්‍රමුඛ පෙළේ රටවල්වලට සාපේක්ෂව ප්‍රධාන තරගකාරීන්ට නිර්ණායක 12ක් යටතේ ශ්‍රී ලංකාවේ කාර්ය සාධනය ඉදිරිපත් කර ඇත.

2 වන රැජ්‍ය සටහන

ශ්‍රී ලංකාවේ ව්‍යාපාර පවත්වාගෙන යොමු ඇති බාධක

මූලය : විධායක මත පිළිබඳ සම්ක්ෂණය 2016, ලේඛක ආර්ථික සමුළුව

ශ්‍රී ලංකාව අපේක්ෂා කරන ආර්ථික විවිධාංගිකරණ මට්ටමට ලැබා වීම සඳහා විදේශීය සාපුරු ආයෝජන ආකර්ෂණය කර ගැනීමෙහි අත්‍යවශ්‍යතාවය සැලකු විට, ශ්‍රී ලංකාවට විදේශීය සාපුරු ආයෝජන ආකර්ෂණය කර ගන්නා ප්‍රධාන රටක් ලෙස තැගී සිටීමට හැකි වන ආකාරයේ ගක්තිමතක් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීමේ අවශ්‍යතාවක් පවතී. කෙසේ වෙතත්, සියලුම විදේශීය සාපුරු ආයෝජන එක හා සමාන තොවන අතර, එමගින් ආර්ථිකය මත ඇති වන සාපුරු හා වකු බලපෑම්වල සැලකිය යුතු වෙනස්කම් පවතී. එබැවින්, ශ්‍රී ලංකාව වෙත විදේශීය සාපුරු ආයෝජන ආකර්ෂණය කර ගැනීම සඳහා සකස් කෙරෙන ප්‍රතිපත්ති සහ ක්‍රියාමාර්ග, රටට අවශ්‍ය කුමන ආකාරයේ විදේශීය සාපුරු ආයෝජන ද යන්න පිළිබඳ පැහැදිලි දැක්මක් සහිතව සකස් කළ යුතුය. කෙසේ වුව ද, ස්ථාවර පදනමක් තොමැති පසුබිමක ආයෝජන ආකර්ෂණය කර ගැනීම සඳහා ප්‍රයත්න දැරීම පමණක් ප්‍රමාණවන් තොවේ. යටිතල පහසුකම් යහපත් මට්ටමක පැවතිම හා ගෝලිය වෙළෙඳපොළට සම්බන්ධ වීමට ඇති හැකියාවට අමතරව, ආයෝජකයන් විසින් තම ආයෝජන සිදු කරන රටෙහි සාර්ථක සහ දේශපාලන ස්ථාවරත්වය හා බැඳී ස්ථාවර ආයෝජන වාතාවරණයක් ද අපේක්ෂා කරනු ලැබේ. 2016/17

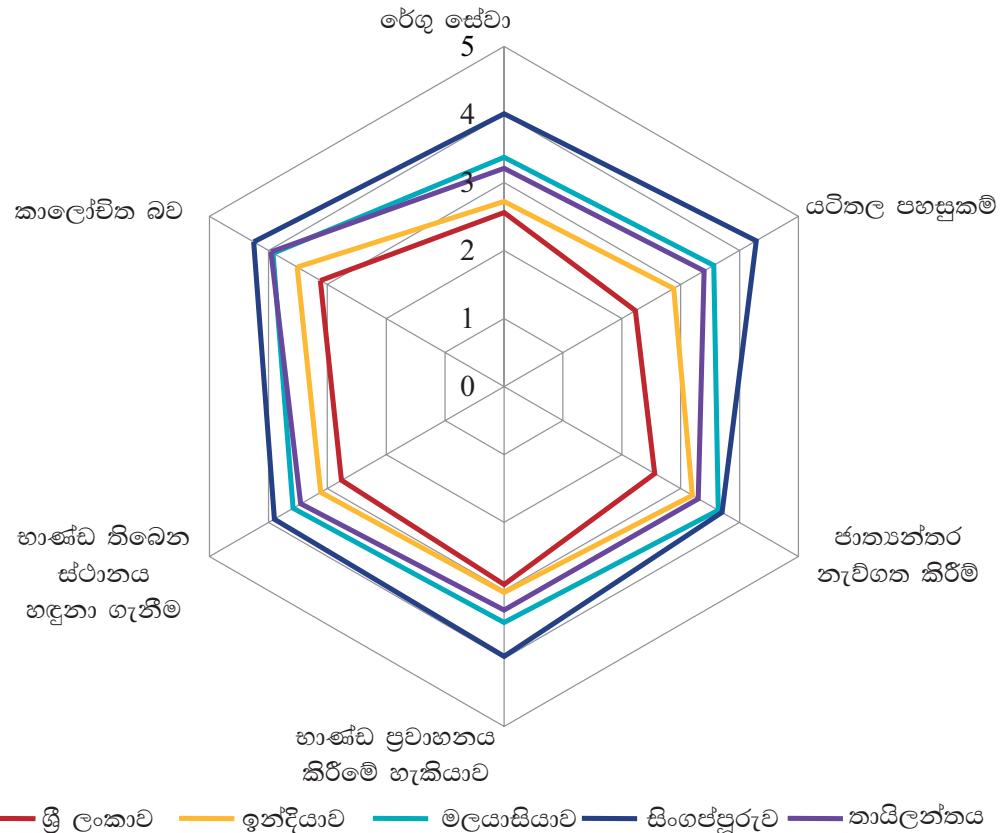
ගෝලිය තරගකාරීන්ට දැරුණක වාර්තාව තුළ, ව්‍යාපාර ප්‍රජාව විසින් මෙරටෙහි තරගකාරීන්ටය කෙරෙහි ඇති බාධක ලෙස හඳුනාගත් සාධක, 2 වන රැජ්‍ය සටහන විස. 2.2 මගින් නිරුපණය කෙරෙයි. එ බැවින්, ශ්‍රී ලංකාවට විදේශීය සාපුරු ආයෝජන ආකර්ෂණය කර ගැනීම හා රඳවා ගැනීම සඳහා රට තුළ ආයෝජන අවස්ථා පුළුල් කිරීමට අවශ්‍ය ප්‍රතිපත්තිවල ප්‍රමාණව අනුපිළිවෙළ තීරණය කිරීම පිණිස විදේශීය ආයෝජකයන් විසින් හඳුනා ගෙන ඇති මෙම සාධක යොදාගත හැකි ය.

ශ්‍රී ලංකාවේ තරගකාරීන්ටය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා ගත යුතු පියවර

වර්තමානයේ දී ශ්‍රී ලංකාවට ‘පහළ මැදි ආදායම් ලබන ආර්ථිකයක’ තත්ත්වයේ සිට ‘ඉහළ මැදි ආදායම් ලබන ආර්ථිකයක’ තත්ත්වය දක්වා සැලකිය යුතු කාල පමාවකින් තොරව ප්‍රවීෂ්ට වීම සඳහා, මෙරට තරගකාරීන්ටය වර්ධනය කර ගැනීම අරමුණු කර ගත් ප්‍රතිපත්තිමය වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ පුළුල් අවශ්‍යතාවක් පවතී. ගෝලිය තරගකාරීන්ට දැරුණකවලට අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ කාර්ය සාධනය විශ්ලේෂණය කිරීමේ දී, රටෙහි බාහිර තරගකාරීන්ටය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා අවශ්‍ය

3 වන රැජිප් සටහන

සේවා සැපයුම් කාර්ය සාධන දැරුණකය (2014)

සටහන : පහළ අයෙන් මගින් අඩු කාරය සාධනය දැක්වේ.

මූලය : කාර්ය සාධන දැරණකය 2014, ලෝක බැංකුව

ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාවලිය තුළ පහත දැක්වෙන කරුණු ප්‍රමුඛ ප්‍රතිපත්ති ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

1. ස්ථාවර ජාතික සංවර්ධන ප්‍රතිපත්තියක
අවශ්‍යතාව

සංචරිතය වෙත නැමුණු වූ ස්ථාවර ජාතික ප්‍රතිපත්තියක් පැවතීම හේතුවෙන් දියුණු සහ තැගී එන ආර්ථිකයන් ගණනාවකට ම විදේශීය සාපු ආයෝජන ආකර්ෂණය කර ගැනීම හා ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳාමෙන් සැලකිය යුතු කොටසක් අන්තර ගැනීම හරහා ගෝලීය වෙළෙඳපොල තුළ සාර්ථක ව තරග කිරීමට හැකියාව ලැබේ ඇතේ. කෙසේ වුව ද, ශ්‍රී ලංකාව සම්බන්ධයෙන් සැලකීමේ දී, සියලු දෙනා

එකග වූ ජාතික සංවර්ධන ප්‍රතිපත්තියක් රටට
නොමැති වන්නේ දේශපාලන පක්ෂවල තායාය
පතුවලට අනුව කළින් කළට ජාතික සංවර්ධන
ප්‍රතිපත්ති වෙනස් වන බැවිනි. එබැවින්, ගෝලීය
වෙළඳපාල තුළ තරග කිරීම සඳහා, බලයට පත්වන
රජයන්ගේ දේශපාලන ප්‍රතිපත්තිවලට ස්වාධීන ව,
ස්ථාවරභාවයෙන් හා විනිවිද්‍යාවයෙන් යුතු දිගුකාලීන
ප්‍රතිපත්ති සැකසීමට සහ ක්‍රියාත්මක කිරීමට කටයුතු
කිරීම අත්‍යුත්‍ය වේ. ප්‍රතිත්තිමය අස්ථාවරභාවය
මගින් වෙළඳපාල අවදානම් තත්ත්වය ඉහළ නංවන
අතර, එමගින් ආයෝජකයන්ගේ විශ්වාසය පැවුදු විය
හැකිය. මෙහි ප්‍රතිත්වලයක් ලෙස, විදේශීය සාම්ප්‍රදාය ආයෝජන
ලැබීම පහළ යා හැකි අතර, පොදුගලික අංශය විසින්
කරන දේශීය ආයෝජන ද අඩු වනු ඇත. එ බැවිනි,

දේශීය ආර්ථිකය පිළිබඳ ආයෝජකයන්ගේ වේශ්වාසය ගොඩ තැගීම සඳහා අතිතයේ පැවතුණු කඩින් කඩ ක්‍රියාත්මක වන ප්‍රතිපත්ති සහිත සංස්කෘතියෙන් ඉවත් වීම වැදගත් වන අතර, ඒ වෙනුවට පැහැදිලි ජාතික සංවර්ධන ප්‍රතිපත්තියක් දැඩි කැපවීමකින් ක්‍රියාවට නැංවිය යුතුව ඇත.

2. යටිතල පහසුකම්වල ගුණාත්මකභාවය වැඩිදියුණු කිරීම

මැත කාලයේ දී ශ්‍රී ලංකාව සිය යටිතල පහසුකම් පදනමෙහි සැලකිය යුතු වර්ධනයක් අත්කර ගෙන ඇත. කෙසේ වූව ද, ඉදිරියේ දී මෙරට ආයෝජනය කිරීමට අපේක්ෂා කරන්නන් විසින් යටිතල පහසුකම් මගින් සපයනු ලබන සේවාවල ගුණාත්මකභාවය පිළිබඳ වැඩි සැලකිල්ලක් දක්වන බැවින්, පුදෙක් යටිතල පහසුකම් පදනම වැඩිදියුණු කිරීම පමණක් තරගකාරීන්වය ඉහළ දැමීමට ප්‍රමාණවත් නොවනු ඇත. උඛහරණ වශයෙන්, ශ්‍රී ලංකාව සැලකිය යුතු ඉහළ විදුලිබල සැපයුම් මට්ටමකට ලාඟා වී සිටිය ද, විදුලිබල සැපයුම් මට්ටමකට ලාඟා වී සිටිය ද විදුලිබල සැපයුම් ගුණාත්මකභාවය සම්බන්ධයෙන් ගැටුව පවතින අතර, විදුලිය සඳහා තරගකාරී ලෙස මිල නියම කිරීමක් ද සිදු වී නොමැත. 2014 වසරේ දී සේවා සැපයුම් කාර්ය සාධන දුර්ගයය අනුව (3 වන රුප සටහන) කළාපයේ සම මට්ටමේ රටවල් හා සැසදීමේ දී ශ්‍රී ලංකාවට පහළ ග්‍රෑන්ගත කිරීමක් හිමි ව ඇත. මෙම මගින් වත්මන් යටිතල පහසුකම් පදනමෙහි පවතින අඩුපාඩු පෙන්වුම් කෙරෙයි. යටිතල පහසුකම්වල ගුණාත්මකභාවය සහ පිරිවැය සිය ලාභයට බලපාන බැවින් රට තුළ ආයෝජනය කිරීමට අපේක්ෂා කරන ආයෝජක ප්‍රජාව තම ආයෝජන තීරණ ගැනීමේ දී එවැනි ග්‍රෑන්ගත කිරීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කරති. දේශීය නිෂ්පාදනයන් ද මෙම අපහසුකා අත් විදින අතර, එහි ප්‍රතිචලනයක් ලෙස යටිතල පහසුකම් සඳහා පහසුවෙන් ප්‍රවේශ විය හැකි බස්නාහිර පළාත තුළ මූලික වශයෙන් ම තම ව්‍යාපාර කටයුතු පවත්වාගෙන යැම කෙරෙහි මුවහු සිය අවධානය යොමු කරති. යටිතල පහසුකම්, රටක තරගකාරීන්වය ඉහළ නාවන ප්‍රධාන සාධක ලෙස දැක්වීය හැකි ය. ඒ අනුව, දේශීය හා ජාත්‍යන්තර වෙළඳපාල යන දේ අංශය තුළ ම ඉහළ අය එකතු කිරීමකින් යුතු හාන්ඩ හා සේවා සාර්ථක ව නිපැයීමට හා අලෙවි කිරීමට හැකි, දැනුම පාදක කරගත් ව්‍යාපාරයන් දෙරෙයවත් කිරීමට ශ්‍රී ලංකාව කටයුතු කළ යුතු ය. මේ සඳහා, ශ්‍රී ලංකාවේ (i) අපනයනාසිමුඩ සුළු හා මධ්‍ය පරිමා ව්‍යාපාර නගා සිටුවීම, (ii) ආර්ථික වර්ධනය අරමුණු කරගත් තව ව්‍යාපාර පිහිටුවීම හා වැඩිදියුණු කිරීමේ ක්‍රියාවලිය

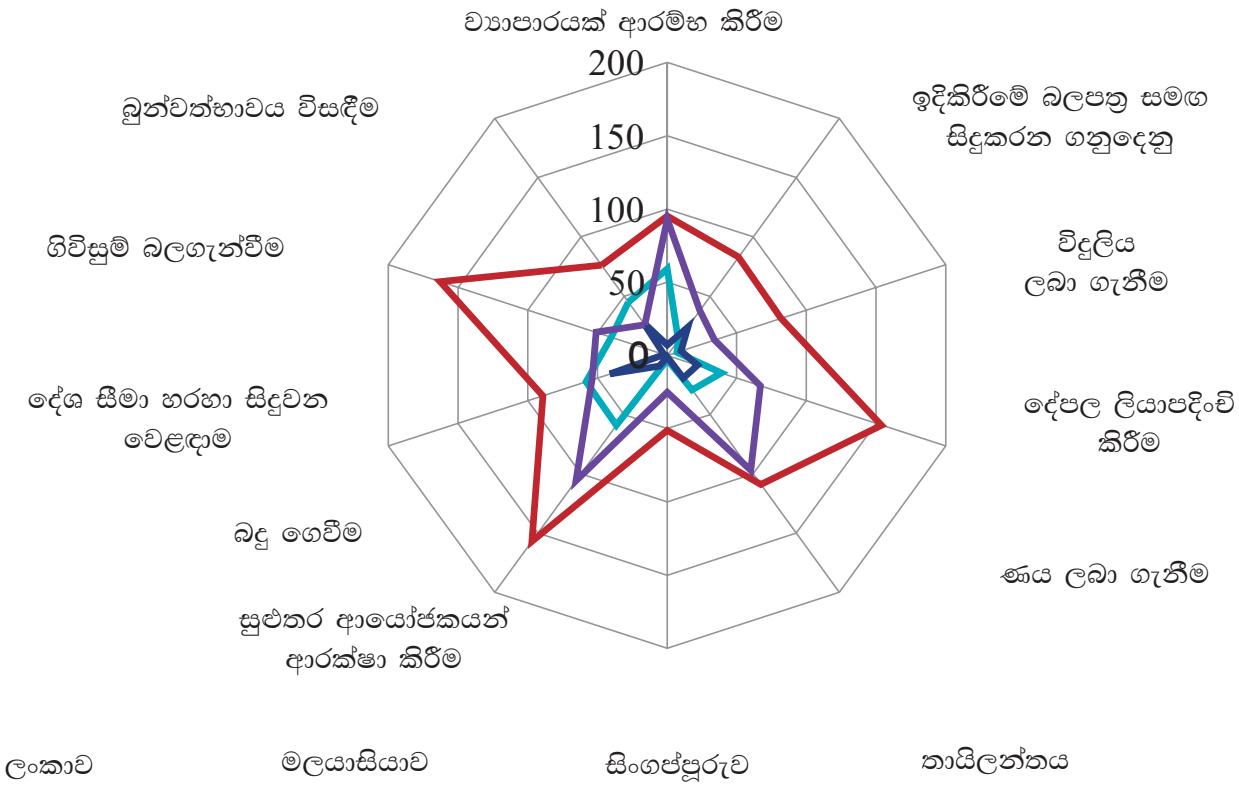
3. නිලධාරිවාදී සීමා කිරීම

නිලධාරිවාදී සීමා කිරීම නිරතුරු ව ම පොදුගලික අංශයේ ව්‍යාපාර එලභයි ලෙස පවත්වාගෙන යැම සඳහා බාධාවක් ලෙස සැලකේ. එ බැවින්, පොදුගලික අංශය මගින් සිය ව්‍යාපාරික තීරණ ගැනීමේ දී අනුකූලතා පිරිවැය පිළිබඳව වැඩි සැලකිල්ලක් දක්වන නිසා, රජය විසින් නිලධාරිවාදී සීමා කිරීම අඩු කිරීම හරහා පොදුගලික අංශය වෙත පහසුකම් සැලකිය යුතුව ඇත. සමාන තත්ත්වයක් පවතින කළාපය රටවල් හා සසදන විට නව ව්‍යාපාර ඇරඹීමේ දී ගිවිසුම් බලගැනීමේ දී, දේපල ලියාපදිංචි කිරීමේ දී හා නිය ලබාගැනීමේ දී පවතින අධික නිලධාරිවාදී ක්‍රියාපටිපාරී හේතුවෙන් 'ව්‍යාපාර පවත්වාගෙන යාමේ දුර්ගය' තුළ ශ්‍රී ලංකාව සැලකිය යුතු අවාසීදායක තත්ත්වයකට පත්ව ඇත. තව ද, විවිධ රෙගුලාසි සහ අනුකූලතාව දැක්වීම හා බැඳුණු ඉහළ පිරිවැය හේතුවෙන් නව සමාගම බිජිවීම අධේරයවත් වීම, පවතින සමාගමවල වර්ධනය සීමා වීම, අවිධීමත් ව ක්‍රියාත්මක වීමට ව්‍යවසායකයන් නැඹුරු වීම, මූල්‍යන හා ව්‍යාපාර ක්‍රියාවලින්ට ප්‍රවේශ වීම සීමා කිරීම සහ නාස්තිය හා දුෂ්ඨනය ආදියට මග සැලසේ. පවතින ක්‍රියාපටිපාරී සහ ඒ හා බැඳුණු පද්ධති සරල කිරීම මගින් ජාත්‍යන්තර මට්ටමේ ව්‍යාපාර බවට පරිවර්තනය වීමේ හැකියාවකින් සහ නවතාවකින් යුතු ව්‍යාපාර ආරම්භ කිරීමට ව්‍යවසායකයන් දිරීමත් වනු ඇත. විශේෂයෙන් ම බදු පරිපාලනය හා රාජ්‍ය අංශයේ කාර්යක්ෂමතාව වැඩිදියුණු කිරීම සම්බන්ධයෙන් රජය හිතකර පියවර රසක් ගෙන තිබුණ ද, රටෙහි නෙතික හා බදු පරිසරය තුළ වේගවත් ප්‍රතිසංස්කරණ තවදුරටත් අවශ්‍යව ඇත.

4. පර්යේෂණ හා සංවර්ධනය සහ නවෝත්පාදනය

නවෝත්පාදනය සහ ව්‍යවසායකත්වය, රටක තරගකාරීන්වය ඉහළ නාවන ප්‍රධාන සාධක ලෙස දැක්වීය හැකි ය. ඒ අනුව, දේශීය හා ජාත්‍යන්තර වෙළඳපාල යන දේ අංශය තුළ ම ඉහළ අය එකතු කිරීමකින් යුතු හාන්ඩ හා සේවා සාර්ථක ව නිපැයීමට හා අලෙවි කිරීමට හැකි, දැනුම පාදක කරගත් ව්‍යාපාරයන් දෙරෙයවත් කිරීමට ශ්‍රී ලංකාව කටයුතු කළ යුතු ය. මේ සඳහා, ශ්‍රී ලංකාවේ (i) අපනයනාසිමුඩ සුළු හා මධ්‍ය පරිමා ව්‍යාපාර නගා සිටුවීම, (ii) ආර්ථික වර්ධනය අරමුණු කරගත් තව ව්‍යාපාර පිහිටුවීම හා වැඩිදියුණු කිරීමේ ක්‍රියාවලිය

4 වන රුප සටහන
2016 වසරේ නොරාගත් රටවල්වල ව්‍යාපාරකරණ ගෞණිගත කිරීම්

සටහන : ඉහළ ගෞණිගත කිරීම් මගින් දුරවල ව්‍යාපාර කරන තත්ත්වයන් දැක්වේ.

මූලය : ලෝක බැංකු ව්‍යාපාරකරණය, 2016

වේගවත් කිරීම සහ (iii) පර්යේෂණ හා සංවර්ධන අංශ යාචනකාලීන කිරීම සහ ප්‍රතිසංවිධානය කිරීම යනාදිය සඳහා වූ ප්‍රතිපත්ති වැදගත් වේ. මෙම උපායමාර්ග තුන සඳහා එකිනෙකට සුවිශේෂී මෙන් ම එකිනෙකට අනුපූරුත් වන, ගෝලීය ආර්ථිකය තුළ සිටින තරගකරුවන් අතර ලංකාවේ තරගකාරීන්වය ඉහළ නංවාලන ආර්ථිකය නවීකරණය කිරීමේ ස්ථාවලියක් සඳහා වූ, ප්‍රතිපත්තිමය පියවර පෙළක් අත්‍යවශ්‍ය වේ. අපනයන ඉලක්ක කරගත් සුළු හා මධ්‍ය පරිමාන කර්මාන්ත ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා, තාක්ෂණය උපයෝගී කර ගැනීමට දිරිමත් කිරීම, ජාත්‍යන්තර වෙළඳපොලට සහ සැපයුම් දාමවලට ප්‍රවේශ වීමට ඇති අවස්ථා වර්ධනය කිරීම, ජාතික මට්ටමේ යටිතල පහසුකම් ගක්තිමත් කිරීම හා සාම්පූහික හා නැගී එන කර්මාන්ත යන දේ අංශය ම සත්‍යිය කිරීම සඳහා අවශ්‍ය

තාක්ෂණික කුසලතාවන්හි අඩුපාඩු පිරවීම අවශ්‍ය වේ. ආර්ථික පරිවර්තනය සඳහා බලපෑමක් ඇති කළ හැකි, ආර්ථික වර්ධනය අරමුණු කරගත් නව ව්‍යාපාරයන්, සැම්වීට ම නිර්මාණයිලි ව්‍යාපාර ආකෘති හා නිෂ්පාදන සහ සේවාවන්හි මූලය වේ. නව නිපැයුම් සංශ්ලේෂණ සඳහා, නවෝත්පාදන ව්‍යාපාර ආකෘති ස්ථාවර කිරීමට මූල්‍ය පහසුකම් ලබාදීම සහ නව ව්‍යාපාර වාණිජකරණය හා ව්‍යාප්ත කිරීමට අවශ්‍ය ප්‍රාග්ධනය ලබාගැනීමට අවස්ථාව ලබාදීම අනිගය වැදගත් වේ. බොහෝ රටවල් ප්‍රාග්ධන්, නව ව්‍යාපාර හිතකාමී පරිසර පද්ධති ප්‍රවේශයන් ඔස්සේ, සිය නව ව්‍යාපාර ප්‍රජාවන්ගේ හැකියාව වර්ධනය කිරීම මගින් මේ වන විට ද නවෝත්පාදන තරගයේ ඉදිරියෙන් සිටියි. ශ්‍රී ලංකාව, කළාපිය හෝ ගෝලීය වෙළඳපොල අරමුණු කරගත් නව ව්‍යාපාර ආකර්ෂණය කර

ගැනීමට හා පවත්වා ගෙන යෑමට අභේක්ෂා කරයි නම් ව්‍යවාසයකත්වය ප්‍රවර්ධනය කරනු ලබන, තවදත් දිරිමත් කරන ප්‍රතිපත්ති සම්මිශ්‍රණයක් මගින් සරල හා පහසුකම් සලසන ලද ව්‍යාපාර පරිසරයක් නිර්මාණය කිරීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කළ යුතු වේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ පර්යේෂණ හා සංවර්ධනය සඳහා වූ ආයෝජන එම තරම් සංව්‍යුතුයක මට්ටමක තොපවති. එහෙත්, සුවිශේෂී රාජ්‍ය-පොදුගිලික හැඳුල්කාරීත්වයක් වන ශ්‍රී ලංකා නැතෙක්තාක්ෂණ ආයතනය (SLINTEC), කාර්මික තාක්ෂණ ආයතනය (ITI) සහ මොරටුව විශ්වවිද්‍යාලය වැනි ආයතන සියලුලක් ම ශ්‍රී ලංකික ව්‍යවසායකයන්ට වැඩි අගයක් ලබා දීම උදෙසා පර්යේෂණ හා සංවර්ධන කටයුතු සිදු කිරීමේ සැලකිය යුතු දියුණුවක් අත්පත් කරගෙන ඇත. ශ්‍රී ලංකාව, පර්යේෂණ හා සංවර්ධන කටයුතු වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා දේශීය ආර්ථිකය තුළ මෙවැනි ක්‍රියාමාර්ග තවදුරටත් දිරිගැනීවය යුතුව ඇත. ආයතන මගින් තාක්ෂණික කටයුතු ව්‍යාප්ත කිරීම සපුරාලීමට, ශ්‍රී ලංකාව තුළ සුදුසුකම් සහිත ගුම් බලකායක් සූදානම් කර ගැනීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. මෙම අවශ්‍යතාව සපුරාලීම වෙනුවෙන් අධ්‍යාපනික ප්‍රතිපත්ති යොමු කළ යුතු වේ.

5. සාර්ව ආර්ථික ස්ථානිකාව වැඩිදියුණු කිරීම

උද්ධමනය ඉහළ යෑම මගින් නිර්මාණය වන අවිනිශ්චිතභාවය, මුරක විනිමය අනුපාතිකය අධි ප්‍රමාණය වීම, දිගින් දිගට ම පවත්නා අයවැය හිගය, ඉහළ රාජ්‍ය ණය මට්ටම සහ විදේශ ජ්‍යෙෂ්ඨ මෙහේ සැලකිය අඛණ්ඩ හිගය හේතුවෙන් සාර්ව ආර්ථිකය පිළිබඳ අස්ථ්‍යාවර හාවයක් ඇතිවිය හැකි අතර, එම මගින් ආයෝජකයන්ගේ විශ්වාසය පළුදු වේ. ශ්‍රී ලංකාව වසර අටක් මුළුල්ලේ අඛණ්ඩ ව අඩු උද්ධමන තත්ත්වයක් පවත්වාගත් අතර, මෙය 2016/17 ගෝලිය තරගකාරීත්ව දුරකායෙහි ධෙනාත්මකව පිළිබැඳු වී ඇත. කෙසේ වෙතත්, රාජ්‍ය අයවැය පර්තරය, රාජ්‍ය ණය මට්ටම හා ණය ග්‍රෑන්ගත කිරීම යන

කරුණු සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ තරගකාරීත්වය දුරටත් බව හඳුනා ගෙන ඇතේ. ආදායම පාදක කරගත් රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාව සහ අය වැඩි වීම පාලනය කිරීම මගින් රාජ්‍ය මූල්‍ය හිගය අඩු කිරීමට අවශ්‍ය ප්‍රතිපත්ති රාජ්‍ය මගින් ක්‍රියාවත තත්ත්ව ඇතේ. රාජ්‍යයේ අයවැය පර්තරය අඩු කිරීම තුළින් ඉහළ පොලී අනුපාතික යටතේ විදේශීය මූල්‍යනය කිරීමේ අවශ්‍යතාව අඩු කරනු ලබන අතර, එමගින් විදේශීය අංශයේ ඇතිවන අවදානම් තත්ත්වය අවම කෙරෙයි. මිට අමතර ව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින්, විදේශ ආයෝජකයන්ගේ විශ්වාසය ගොඩනැගිමට උපකාරී වන ලෙස, සිය මුදල් ප්‍රතිපත්තිය සහ විදේශ විනිමය ප්‍රතිපත්තිය පැහැදිලි ලෙස ඉදිරිපත් කර ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ වත්මන් සාර්ව ආර්ථික අසම්බුද්ධතාවත්ව මූලික වන හේතුව රටේ රාජ්‍ය මූල්‍ය ක්‍රියාකාරීත්වය හා බොහෝ දුරට සම්බන්ධ බැවින්, ආදායම මත පදනම් වූ රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාව සඳහා ගත් පියවර උපරිම දේශපාලන කැපෙශීමකින් යුතුව අඛණ්ඩව පවත්වා ගෙන යෑම අවශ්‍ය වේ.

මුදුර දැක්ම

ශ්‍රී ලංකාව සංවර්ධන රටක් බවට පත්වීමට තිබූ බොහෝ අවස්ථා අතපු කර ගෙන ඇති හෙයින් ගෝලිය වෙළෙඳපොල තරගකාරීත්වය නැවත අත්කර ගැනීමට තවදුරටත් ප්‍රමාද විය තො හැකි ය. රාජ්‍ය මෙම අවශ්‍යතාව මේ වන විට හඳුනා ගෙන ඇතැත්, එම සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කළ යුතු ය. මේ සඳහා, සියලුම පාර්ශ්වකරුවන්ගේ සහාය ලැබෙන පුළුල් ක්‍රියාකාරී සැලසුමක් ශ්‍රී ලංකාවට අවශ්‍ය වේ. තරගකාරීත්වය වර්ධනය කිරීමට අවශ්‍ය ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ එවා ඉදිරියට පවත්වා ගෙන යෑම සඳහා ගක්තිමත් දේශපාලන සහායක් අවශ්‍ය වන අතර, ජාතික සැලසුම් ක්‍රියාත්මක කිරීමට මහජනතාවගේ සහාය ද ලබා ගැනීම වැදගත් වේ. මේ සඳහා මහජන මතය යහපත් ආකාරයට සකස් කර ගැනීම ද අත්‍යවශ්‍ය වේ.■

ශ්‍රී ලංකාවේ

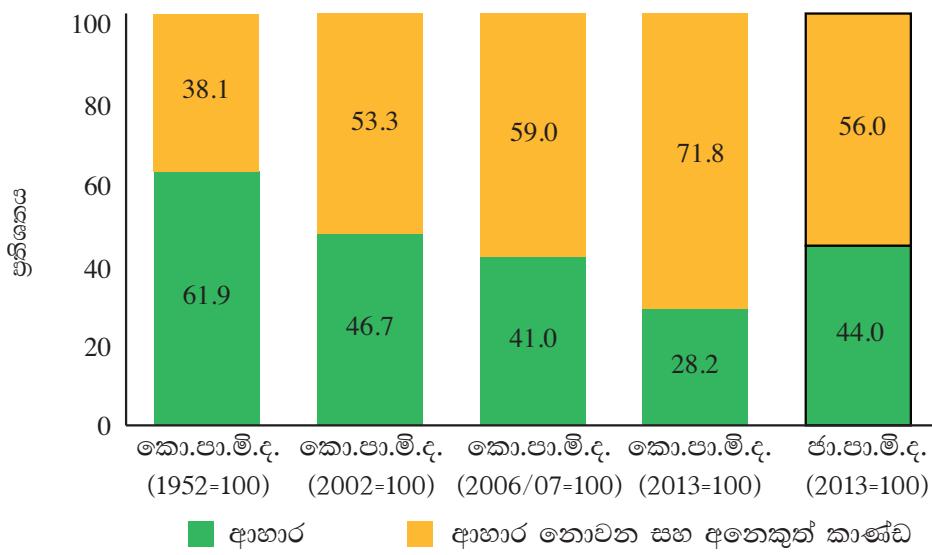
ජාරිහෝගික මිල දුරශකවල

විකාශනය

ඩිජිටල් ප්‍රතිසංස්කරණයේ විසින් භාවිතයට ගැනෙන භාණ්ඩ භා සේවා පැසෙහි සමස්ත මිල මට්ටම මනිනු ලබයි. පරිහෝජන රටා කාලයත් සමග වෙනස් වන හෙයින් පාරිහෝගික මිල දුරශක ද යාචන්කාලීන කිරීමේ අන්‍යාස හරහා එම වෙනස්කම් පිළිබඳ කළ යුතු ය. පාරිහෝගික පරිහෝජන භා වියදම් රටා පිළිබඳ සම්ක්ෂණවලින් අනාවරණය වන තොරතුරු පදනම් කොට ගෙන පාරිහෝගික මිල දුරශක යාචන්කාලීන කිරීම ජාත්‍යන්තර සංඛ්‍යාන සකස් කරනු ලබන ආයතන විසින් පූළුල් ලෙස පිළිගත් ක්‍රමවේදයකි.

1 වන රුප සටහන

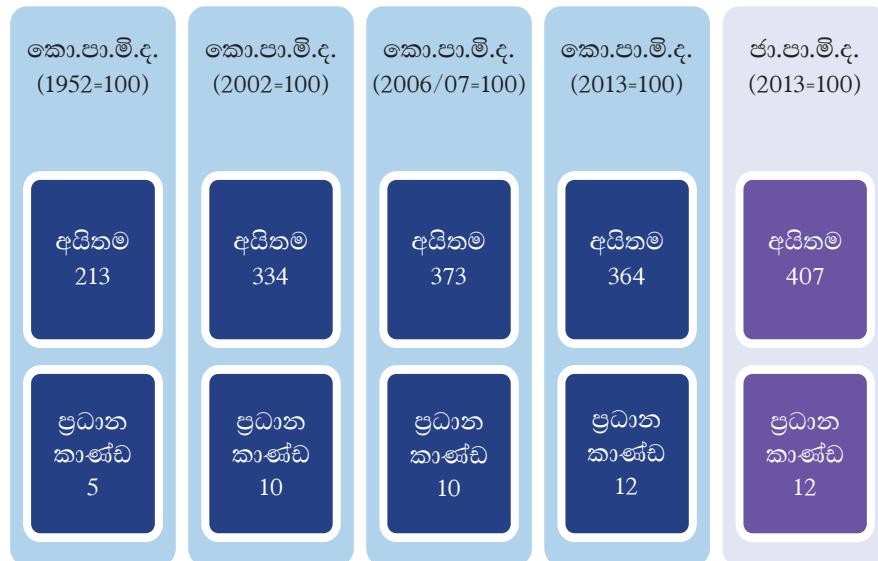
ශ්‍රී ලංකාවේ ජාරිහෝගික මිල දුරශකවල
භාණ්ඩ පැසෙහි බර තැබුම් ව්‍යුහය

මුදලය: ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව

2 වන රුප සටහන

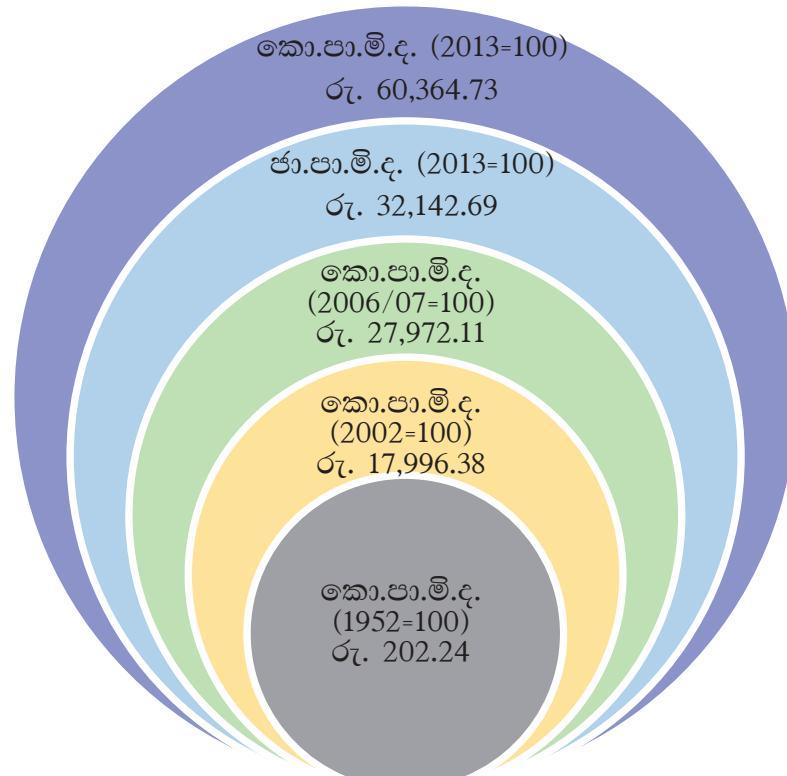
ජාරිනෝගික මුළු දුරශකවල අයිතම පිළිබඳ වර්ගීකරණය

මූලය: ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව

3 වන රුප සටහන

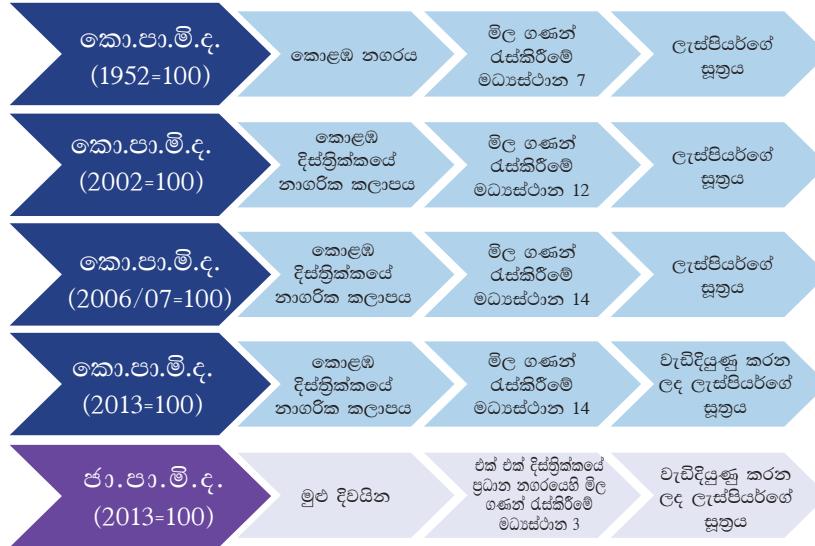
පදනම් වර්ෂවල දී සිදු කෙරේණු මුළු වියදම

මූලය: ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව

4 වන රුප සටහන

පාරිභෝගික මිල දැරුණු ගණනය කිරීම

මූලය: ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව

පාරිභෝගික මිල දැරුණු ගෙය, පළමු කොළඹ පාරිභෝගික මිල දැරුණු ගෙය හඳුන්වා දෙන ලදී. පළමු කො.පා.ම්. දැරුණු ගෙයහි පදනම් වර්ෂය 1952 වසර වූ අතර 1949/50 වසරවල දී සිදු කෙරුණු කොළඹ ගෙහස්ථාන ආයවැය සම්ක්ෂණය මගින් අනාවරණ වූ පරිභෝගිතා හා වියදම් රටා අනුව හායේ පැසක් තොරු ගැනීම්. ඉන් අනතුරු ව, කොළඹ පාරිභෝගික මිල දැරුණු ගෙය 2002 හා ඉන් පසුව 2006/07 යන වසරවලට යාවත්කාලීන කෙරුණු අතර, එම වසරවල දී පැවැත්වූ කුටුම්භ ආදායම් හා වියදම් සම්ක්ෂණවලින් අනාවරණය වූ තොරතුරු මත පදනම් ව එය සිදු කෙරීම්. මැතක දී ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2012/13 වර්ෂවල දී පැවැත් වූ කුටුම්භ ආදායම් සහ වියදම් සම්ක්ෂණයෙන් අනාවරණ වූ තොරතුරු මත පදනම් ව කොළඹ පාරිභෝගික මිල දැරුණු ගෙයහි පදනම් කාල පරිවශේෂය 2006/07 වර්ෂවල සිට 2013 වර්ෂය වෙත යාවත්කාලීන කරන ලදී. කොළඹ පාරිභෝගික මිල දැරුණු ගෙයහි නව ග්‍රේණිය 2017 ජනවාරි මස සිට නිකුත් කරන ලදී.

මෙම සැම යාවත්කාලීන කිරීමක් තුළින් ම දැරුණු ගෙය කැපී පෙනෙන වැඩි දියුණු කිරීම් සහ වෙනස්කම් රාජියක් සිදු කරන ලදී. කාලයත් සමග දැරුණු වල සිදු වූ පුමුබනම වෙනස්වීම වනුයේ, පැසෙහි ආභාර හා ආභාර නොවන වියදම් ප්‍රතිශතවල වූ වෙනසයි. කොළඹ පාරිභෝගික මිල දැරුණු ගෙය (2013=100) හි ආභාර සඳහා වියදම් මුළු පරිභෝගිතා වියදමෙන් සියයට 28.2කි. මෙය කොළඹ පාරිභෝගික මිල දැරුණු ගෙය (2006/07=100) හි පැවැත් සියයට 41.0ව හා

කොළඹ පාරිභෝගික මිල දැරුණු ගෙය (1952=100) හි පැවැත් සියයට 61.9ව සාපේක්ෂ ව සැලකිය යුතු පහළ යැමති. මේ තුළින්, කොළඹ ගාහ ඒකක මුවන්ගේ වියදමෙන් සාපේක්ෂ ව ඉහළ ප්‍රතිශතයක් ආභාර නොවන අයිතම සඳහා වර්තමානයේ දී වැය කරන බවත්, එය කාලයත් සමග සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගොස් ඇති බවත් පැහැදිලි ව ම විද්‍යාමාන වේ. එසේ නමුත්, ජාතික පාරිභෝගික මිල දැරුණු ගෙයට ට අනුව සමස්ත රට ම නියෝගිතා කරන සාමාන්‍ය ගාහ ඒකකයක් මුවන්ගේ මුළු වැයදීම්න් සියයට 44.0 ක ප්‍රතිශතයක් ආභාර සඳහා වැය කරයි.

ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2015 වසරේ නිකුත් කළ ජාතික පාරිභෝගික මිල දැරුණු ගෙය (2013=100) මගින් ජාතික මට්ටම්න් පාරිභෝගිකයන්ගේ පරිභෝගිතා හා වියදම් රටාවන්හි වෙනස්කම් පිළිබඳ කෙරෙන අතර, කොළඹ පාරිභෝගික මිල දැරුණු ගෙය මගින් කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ පාරිභෝගිකයන්ගේ පරිභෝගිතා හා වියදම් රටාවල වෙනස්කම් පිළිබඳ කෙරෙ. 2013 වසර වෙත කොළඹ පාරිභෝගික මිල දැරුණු ගෙයහි සිදු කළ යාවත්කාලීන කිරීම කොළඹ පාරිභෝගික මිල දැරුණු ගෙයහි සහ ජාතික පාරිභෝගික මිල දැරුණු ගෙයහි පදනම් වර්ෂ එක් වසරකට ගෙවන ලද නිසා, එය ජාතික හා නාගරික මිල ප්‍රවණතා පහසුවෙන් සංසත්ත්‍යා කිරීමට අවකාශ සලසයි.■

නිරසාර සංවර්ධනය උදෙසා

නිරසාර මූල්‍ය ප්‍රවර්ධනය කිරීම

ප්‍රථික ක්‍රියාකාරකම් ස්වාධාවික පරිසරය මත බලපෑම් ඇති කරනු ලබයි. අහිතකර පාරිසරික බලපෑම් පිළිබඳව වැඩි වශයෙන් අවධානය යොමු වීම හේතුවෙන්, අනාගත පරපුරෙහි අවශ්‍යතා සපුරාලීමට ඇති හැකියාව අවදානමට ලක් නොකොට වර්තමාන අවශ්‍යතා සපුරාලීම සඳහා වන සංවර්ධනය හේතුවෙන් තිරසාර ආර්ථික සංවර්ධනය සාක්ෂාත් කර ගැනීම කෙරෙහි පුළුල් කතිකාවක් ඇති වී ඇත. ඒ අනුව, තිරසාර සංවර්ධනය යනුවෙන් ආර්ථික සංවර්ධන ක්‍රියාවලිය තුළ අනාගත ආර්ථික කටයුතු සඳහා ස්වාධාවික සම්පත් හා පරිසර පදනම් සේවා සැපයීමට ස්වාධාවික පදනම් ඇති හැකියාව ආරක්ෂා කිරීම අදහස් කෙරේ.

මූල්‍ය ආයතන, විශේෂයෙන් ම බැංකු, ආර්ථික නියෝගීතයෙන්ගේ ක්‍රියාකාරකම් සඳහා සහාය වීම තුළෙන් වර්ධනය හා සංවර්ධනය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා සැලකිය යුතු කාර්යභාරයක් ඉටු කරනු ලබන අතර, ඒ මගින් පාරිසරික බලපෑම් ද ඇති වේ. කෙසේ නමුත්, දීර්ඝ කාලයක් නිස්සේ මූල්‍ය ආයතන, මුළුන් විසින් ම අරමදල් සැපයීම තුළෙන් සිදු කරන ලද ආර්ථික කටයුතු හේතුවෙන් පරිසරයට ඇතිව බලපෑම් පිළිබඳව අවධානය යොමු තො කළේය. මූල්‍ය ආයතන සිය ව්‍යාපාර තීරණ ගැනීමේ දී පරිසරය හා සම්බන්ධ ගැටුලු පිළිබඳ අවධානය යොමු කිරීමට වැඩි උනන්දුවක් දැක්වීමත්, ඒ මගින් තිරසාර සංවර්ධනය ප්‍රවර්ධනය කිරීමෙහිලා මුළුන්ගේ සහභාගිත්වය ඉහළ යැමත් සමග මෙම තනත්ත්වය පසුගිය කාලය තුළ වෙනස් වී ඇත. විශේෂයෙන්ම, ස්වාධාවික පරිසරය විසින් මූල්‍ය ආයතන වෙත අවදානම් මෙන් ම අවස්ථා ද ජනිත කරනු ලබන බව මූල්‍ය අංශය දැනුම්වත් වී ඇති අතර, ඒ හේතුවෙන් මැති දශක කිහිපය තුළ හරින තොහොත් තිරසාර

මූල්‍යකරණය පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති වැඩිදියුණු වී තිබේ (Jeucken, 2001).

එකස්ත ජාතින්ගේ තිරසාර සංවර්ධන අහිමතාරථ (Sustainable Development Goals, SDGs)¹ ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ දේශගුණික විපර්යාස පිළිබඳ පැරිස් ගිවිසුම සම්ග, ලොව පුරා රටවල රුපය මෙනම ව්‍යාපාර, තිරසාර සංවර්ධනය සඳහා පහසුකම් සැපයීම උදෙසා තිරසාර මූල්‍ය පදනම් දියුණු කිරීමට වැදගත් පියවර ගනිමින් සිටී. G20 කණ්ඩායමේ රටවල් ද තිරසාර මූල්‍ය ප්‍රවර්ධනය ගෝලීය ප්‍රමුඛතාවක් ලෙස සලකා ඇති අතර මූල්‍ය වෙළෙඳපොල තුළෙන් තිරසාර මූල්‍ය රස් කිරීම වැඩිදියුණු කිරීමේ අරමුණ ඇතිව හරින මූල්‍ය අධ්‍යයන කණ්ඩායම (Green Finance Study Group) පිහිටුවන ලදී.

තිරසාර මූල්‍ය සහ එහි වැදගත්කම

හරින මූල්‍ය අධ්‍යයන කණ්ඩායමෙහි, G20 Green Finance Synthesis Report නම් ප්‍රකාශනයෙන් අරථ දක්වා ඇති පරිදි තිරසාර මූල්‍ය යනු පුළුල් වශයෙන් පාරිසරික තිරසාර සංවර්ධනය තුළ ප්‍රතිලාභ ලබා දෙන ආයෝජන මූල්‍යනය ලෙස හැදින්විය හැකි ය. මෙම පාරිසරික ප්‍රතිලාභ තුළ වායු, ජල, පස දුෂ්‍යතාය අඩු කිරීම, හරිතාගාර වායු විමෝචනය අඩු කිරීම, බලශක්ති කාර්යක්ෂමතාව වැඩිදියුණු කිරීම මෙන්ම, දේශගුණික විපර්යාසවලට අනුගත වීම සහ එහි බලපෑම් අවම කිරීම ඇතුළත් ය. එම තිරසාර මූල්‍ය යනු දිගුකාලීන සමාජීය ප්‍රතිලාභ උදෙසා ව්‍යාපාර හෝ ආයෝජන තීරණ ගැනීමේ දී පාරිසරික, සමාජීය හා මතා පාලන තීරණයකවිළින් සමන්විත මූල්‍ය සේවා හා උපකරණ වේ. පුළුල් වශයෙන් සැලකු විට, තිරසාර

¹ තිරසාර සංවර්ධන අහිමතාරථ පිළිබඳ වැඩි විස්තර දැන ගැනීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ 2015 වාර්ෂික වාර්තාවෙහි විශේෂ සටහන 6 බලන්න.

මූල්‍ය යනු ප්‍රධාන සාධක දෙකක සම්මිගුණයකි. එනම් (i) අවදුනම් කළමනාකරණය: මූල්‍ය අලාහ, අපකිරීතියට පත් වීමේ අවදුනම් හෝ පරිසරයට සහ ජනතාවට හානි වීම වැළැක්වීම හෝ අවම කිරීම සඳහා මූල්‍ය ආයතනවල තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය තුළ එක් අංශයක් ලෙස පාරිසරික සහ සමාජීය අවදුනම් අධික්ෂණය කිරීම සහ කළමනාකරණය කිරීම, (ii) ගිය උත්පාදනය: දේශගුණික විපර්යාසවලට විසඳුම් සෙවීම සඳහා අරමුදල් ඉහළ නැංවීමේ රටවල කැපවීම හා සම්ගාමීව පරිසර හිතකාම් සහ සමාජීය වගකීමින් යුතු ව්‍යාපාර සඳහා ගිය ලබා දීම.

පාරිසරික හා සමාජීය අවදුනම් සව්‍යලදුයි ලෙස කළමනාකරණය කිරීම සහ එම අවදුනම් හා බැඳී පවතින ප්‍රයෝගනවත් අවස්ථා හඳුනා ගැනීම මත තීරසාර මූල්‍ය ක්‍රියාකාරකම්වලට යොමු වීම තුළින් මූල්‍ය ආයතන, විශේෂයෙන් ම බැංකු සඳහා දිගුකාලීන ප්‍රතිලාභ ලබා ගත හැකි වේ. තීරසාර සංවර්ධනයෙහි වාණිජමය වට්නාකම හඳුනා ගැනීම පිණිස මූල්‍ය ආයතන, විශේෂයෙන් ම බැංකු විසින් ඉහළ වට්නාකමක් සහ අඩු අවදුනමක් සහිත මෙන් ම ආර්ථික කටයුතු සඳහා සමාජීය වගකීමක් සහිත ආයෝගන සිදු කිරීමට තුළු දෙන තව මූල්‍ය සේවා සහ උපකරණ හඳුන්වා දිය යුතු ය. එම තීසා, බැංකු විසින් පුළුල් පරාසයක මූල්‍ය නිෂ්පාදිත, හරිත ගිය, හරිත බැඳුම්කර හා ව්‍යාපාති මූල්‍යකරණය සඳහා යොදා ගැනෙන හරිත ආයෝගන අරමුදල් ඇතුළු වත්කම කාණ්ඩ හා මූල්‍ය උපකරණ හඳුන්වා දීම තුළින් තීරසාර මූල්‍ය කටයුතු සිදු කිරීම ඇරඹීම සහ දියුණු කිරීම කළ හැකි ය.

තීරසාර මූල්‍ය පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර අත්දැකීම්

පරිසර දූෂණය සඳහා බැංකු සාපුෂ්ච වගකීව යුතුවාක් මෙන් ම නිතිවලට අනුකූල තොවුවහොත් ඒවායෙහි පිරිවැය දැරිය යුතු බවට ඇතැම් රෙගුලාසි පවා පැනවීම මගින් පාරිසරික ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳ අවධානය යොමු කරන ලද පළමු රට වගයෙන් ඇමරිකා එක්සන් ජනපදය සැලකිය හැකිය (Jeucken, 2001). කෙසේ තමුත්, යුරෝපීය බැංකු එ වැනි වගකීම සඳහා තීරාවරණය තොවූ අතර, පරිසර හිතකාම් ආයෝගන අරමුදල් වැනි තව මූල්‍ය උපකරණ දියුණු කිරීම ආදිය මගින් පාරිසරික ගැවෙළ හා සම්බන්ධ ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳ ව අවධානය යොමු කිරීමට 1990 මැයි ගණන්වල පටන් ආරම්භ කෙරිණ.

පරිසරය හා තීරසාර සංවර්ධනය සඳහා වූ මූල්‍ය ආයතන එක්ව 1992 දී රියෝ ද ජනයිරෝ නගරයේ දී එක්සන් ජාතින්ගේ පරිසර වැඩසටහනෙහි (United Nations Environment Programme,-UNEP) ප්‍රකාශනය එලිදැක්වීමත් සමග පරිසර හිතකාම් මූල්‍ය කටයුතු පිළිබඳ පැහැදිලි මගපෙන්වීමක් සැපයිණ. Jeucken (2001)ට අනුව, එක්සන් ජාතින්ගේ පරිසර වැඩසටහනෙහි ප්‍රකාශනයට අත්සන් තැබුවන් අතර සිදු කරන ලද සම්ක්ෂණයකට අනුව බොහෝමයක් බැංකු මේ වනවීට පරිසර හිතකාම් දෙපාර්තමේන්තු පිහිටුවා ඇති අතර, පරිසර හිතකාම් මූල්‍ය උපකරණ ද හඳුන්වා දීමට කටයුතු කොට ඇත. එ පමණක් තොව, ලෝක බැංකුව වැනි බහුපාර්ශ්වය සංවර්ධන ආයතනවල බලපැශුම හේතුවෙන් පාරිසරික ප්‍රමිතින් ස්ථාපනය කිරීමේ යම නැඹුරුවක් දක්නට ලැබෙන අතර, තීරසාරත්වය මුල් කරගත් සමාගම්වල කාර්යසාධනය මැතිම සඳහා Dow Jones Sustainability Group Index (1999)' සහ 'FTSE4Good Index (2001)' වැනි දරුකා උපයෝගී කර ගැනීමට මූල්‍ය ප්‍රජාව යොමු වීම තුළින් එය පැහැදිලි වේ.

2000 දෙකාය අග හාගයේ සිට තීරසාර මූල්‍ය පිළිබඳ සංකල්පය බොහෝමයක් රටවල හාවිත කෙරෙන අතර, තීරසාර සංවර්ධනය සඳහා පහසුකම් සැපයීමට මූල්‍ය පද්ධති යොදා ගැනීම උදෙසා එම රටවලට සුවිශේෂී වූ ජාතික ප්‍රතිපත්ති සහ ඉදිරි ගමන් මග සැකසීමෙන් එය පැහැදිලි වේ. නිදසුනක් ලෙස, 2012 වසරේ දී එක්සන් රාජධානිය, පරිසර හිතකාම් සහ තව්‍යතා ආයෝගන අවස්ථාව ගොනු කිරීමේ අරමුණින්, 'Green Investment Bank (GIB)' ආරම්භ කිරීම දැක්වීය හැකි ය. එ මෙන් ම, දකුණු කොරියාව ද, කාබන් අලෙවිකරණ පද්ධතියක් සහ හරිත මූල්‍ය කටයුතු සඳහා යටිතල පහසුකම් ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ අරමුණින් අඩු කාබන් හරිත වර්ධන රාමුවක් සහ හරිත මූල්‍යනය ආවරණය වන පරිදි හරිත වර්ධන උපායමාරුගයක් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා වන පස් අවුරුදු සැලැස්මක් හඳුන්වා දෙන ලදී. ආසියානු ගාන්තිකර කළාපය තීරසාර මූල්‍ය සම්බන්ධව ක්‍රියා කරන වඩාත් සක්‍රීයම කළාපය වන අතර, තීරසාර බැංකුකරණයකට මූලපිළිම තැගී එන ආර්ථිකයන් ගණනාවක් විසින් පාරිසරික හා සමාජ අවදුනම් කළමනාකරණය ගක්මිමත් කිරීම සහ හරිත

ආයෝජන හඳුන්වා දීම සඳහා තිරසාර මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති, නියාමන හා පෙර දැක්ම යනාදිය හඳුන්වා දී ඇත.

ඡාත්‍යන්තර මූල්‍ය සංස්ථාවේ (International Finance Corporation, IFC) සභාය සහිතව තැගී එන රටවල පිහිටුවා ඇති තිරසාර බැංකු ජාලය (Sustainable Banking Network,-SBN) දැනුම ඩුවමාරු කිරීම, බාරිතා ගොඩනැගැනීම හා ජාතික වැඩිපිළිවෙළ සකස් කිරීමට සභාය දීම යනාදිය මගින් තිරසාර මූල්‍ය දියුණු කිරීම සඳහා මගපෙන්වීමක් සපයයි. මෙම තිරසාර බැංකු ජාලය, ඡාත්‍යන්තර පරිවයට අනුකූල ව තිරසාර මූල්‍ය කටයුතු වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා අදිවන් කරගත් තැගී එන ආර්ථිකවල මූල්‍ය නියාමන ආයතන සහ බැංකු සංගම් එක් ව සඳුනු ජාලයකි. සිය රටවල තිරසාර මූල්‍ය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා වන ප්‍රතිපත්ති සංවර්ධනය හා රට අදාළ කටයුතුවලට පහසුකම් සැලැසීම මෙන් ම සාමාජිකයන්ගේ සාමූහික අධ්‍යයනය සඳහා ද එම ජාලය පහසුකම් සපයයි. තිරසාර බැංකු ජාලය පිළිබඳ අදහස ප්‍රථම වරට ඉස්මතු වූයේ 2012 වසරේ මැයි මාසයේ දී බිජින් නගරයේ දී ඡාත්‍යන්තර මූල්‍ය සංස්ථාවේ සහ වින බැංකු නියාමන කොමිසමෙහි අනුග්‍රහයෙන් පැවති ප්‍රථම ඡාත්‍යන්තර හරිත ගය සැසිවාරයේ දී වන අතර, රටවල් දහයක බැංකු නියාමකයන් සහ සංගම් විසින් තිරසාර බැංකුකරණය සඳහා වූ ගෝලීය දැනුම ජාලයකට පහසුකම් සපයන ලෙස ඡාත්‍යන්තර මූල්‍ය සංස්ථාව වෙතින් ඉල්ලා සිටින ලදී. ඒ අනුව, මෙම ජාලය නිල වශයෙන් 2012 සැප්තැම්බර මාසයේ දී ආරම්භ කරන ලදී. එහි සාමාජික රටවල් අතින් බංග්ලාදේශ මහ බැංකුව 2011 වසරේ දී හරිත බැංකුකරණ ප්‍රතිපත්ති සහ පාලනයට අදාළ පරිසර අවධානම කළමනාකරණ මාර්ගෝපදේශන සහ ප්‍රතිපත්ති මාර්ගෝපදේශන හඳුන්වා දීමට කටයුතු කළේ ය. ගය තිරණ ගැනීමේ අංගයක් ලෙස පාරිසරික බලපෑම හා බලගැනී කාර්යක්ෂමතාව සලකා බැලැසීම හා හරිත බැංකුකරණය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා විනය 2012 වසරේ දී බැංකු සඳහා ‘හරිත ගය මාර්ගෝපදේශ’ හඳුන්වා දුන්නේය. 2015 දී විනය විසින් හරිත බැංකුකරණය අධික්ෂණය සහ ඇගැසීම ගක්තිමත් කිරීමට මූලික කාර්යසාධන දරුණක ද හඳුන්වා දෙනු ලැබේය. ඉන්දුනීසියාව ද, දේශගුණික වෙනස්වීම අවම කර ගැනීම, අනුවර්තනය වීම සහ තරගකාරී කාබන් අවම ආර්ථිකයට පරිවර්තනය වීම සඳහා වන ජාතික වගකීම

හඳුනා ගනිමින් 2014 වසරේ දී තිරසාර මූල්‍ය පිළිබඳ ඉදිරි දැක්මක් එලිදැක්වී ය. 2007 වසරේ දී ඉන්දියානු සංඛීත බැංකුව තිරසාර සංවර්ධනය සහ මූල්‍ය තොවත වාර්තාකරණය ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ කටයුතු ආරම්භ කළ අතර, 2017 වසරේ දී ඉන්දියා බැංකුකරුවේ වන්ගේ සංගම්‍ය වගකීම් සහගත මූල්‍ය මූලධර්ම ඉදිරිපත් කළේ ය. පකිස්ථානු මහ බැංකුව 2017 වසරේ දී හරිත බැංකු මාර්ගෝපදේශන හඳුන්වා දීමේ ක්‍රියාවලියෙහි තිරතව සිටියි. මෙලදු එක් එක් රටවලට සුවිශේෂී ප්‍රතිපත්ති/ මාර්ගෝපදේශන වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා මෙන් ම එවා අන්තර්ජාතික මතා පරිවයන්ට අනුකූල ලෙස සමායෝජනය කිරීම සඳහා ඡාත්‍යන්තර මූල්‍ය සංස්ථාව තිරත්තරයෙන්ම උපායමාර්ගික සහ තාක්ෂණික උපදේශන සේවා සපයනු ලබයි.

ශ්‍රී ලංකාවේ තිරසාර මූල්‍ය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සහ ඉදිරි දැක්ම

තිරසාර සංවර්ධනය සඳහා වූ වැඩිසටහන ක්‍රියාත්මක කිරීමන් සමඟ ශ්‍රී ලංකාව පාරිසරික තිරසාර බව සහ හරිත ව්‍යාපාර කටයුතු ප්‍රවර්ධනය වැනි ප්‍රමුඛතාව ලබා දිය යුතු ක්ෂේත්‍ර ගණනාවක් හඳුනා ගෙන ඇත. මෙම අරමුණු සපුරාලීම උදෙසා, තිරසාර සහ ගක්තිමත් සංවර්ධනයක් අත්කර ගැනීම සඳහා අදාළ තිරසාර සංවර්ධන ඉලක්ක සම්පූර්ණ කරන අතරතුර පාරිසරික ගැටලු පිළිබඳව ද අවධානය යොමු කරනු ලබන එකස්ත් ජාතින්ගේ පාරිසරික වැඩිසටහනෙහි ඇති නීල-හරිත ආර්ථික සංකල්පයට අනුකූලව ශ්‍රී ලංකාව ද නීල-හරිත උපායමාර්ගික සංවර්ධන සැලැසීම (Blue-Green Development Strategy) හඳුන්වා දී ඇත.

මෙ බදු ප්‍රමුඛතාව සහ සංවර්ධන අභියෝග ජය ගැනීම සඳහා වගකිවයුතු මෙන් ම සියලු දෙනා අන්තර්ග්‍රහණය කරනු ලබන මූල්‍ය පදනම්තියක් පැවතීම ශ්‍රී ලංකාවට අතියින් වැදැගත් වේ. විශේෂයෙන් ම, ශ්‍රී ලංකාවේ මූල්‍ය පදනම්තිය තුළ බැංකු ප්‍රබල සුමිකාවක් හොබවන බැවින්, තිරසාර බැංකුකරණයක් සඳහා වන ප්‍රමුඛ උපායමාර්ගියෙහි අංගයක් වශයෙන් තිරසාර මූල්‍ය කටයුතු සඳහා යොමු වීමේ වගකීම බැංකු සතු වේ. එමෙන් ම, හරිත ගය ලබා දීම තුළින්, පරිසර හිතකාමී ව්‍යාපාර සඳහා අංගයක් විමෙන් එමත් ප්‍රතිලාභ ලැබීමටත් හැකියාව ඇත. ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් හා බැංකු පාරිසරික අවධානම විසින් මූල්‍ය ආයතන වෙත මූල්‍ය අවධානමක් ද ඇති කෙරෙන බැවින්, තිරසාර බව තහවුරු කරනු ලබන කටයුතු සඳහා ප්‍රතිපත්ති සකස් කිරීමට මෙන්ම සිය ගනුදෙනුකරුවන්ගේ වරණය

වෙනස් කිරීම සඳහා ප්‍රයත්න දැරීමට ද බැංකුවලට හැකි ය.

බොහෝ මූල්‍ය හා බැංකු අංශ අතර තිරසාර මූල්‍ය ප්‍රවලිත වෙමින් පැවතිය ද, තිරසාර මූල්‍ය සංවර්ධනය කිරීම සඳහා අහියෝග රසක් පවතී. ඒ අතර, (අ) බාහිරතා: පරිසර බාහිරතා උච්චත හා පිරිවැය-එළඳයී ලෙස අභ්‍යන්තරීකරණය කිරීම; (ආ) පරිණත කාල නොගැලීම: දිගුකාලීන ව්‍යාපෘති සඳහා අරමුද්‍රවලට ඇති ඉල්ලුමට සාපේක්ෂව ප්‍රමාණවත් නොවන දිගුකාලීන අරමුද්‍රල් සැපයුම; (ඇ) තිරසාර මූල්‍ය යන සංක්ලේෂය පිළිබඳ ඇති නොපැහැදිලිවෙ: තිරසාර මූල්‍ය කටයුතු යන්නෙහි කුමක් අඩංගු ද, කුමන උපකරණ පවතී ද යන්න හඳුනා ගැනීම; (ඇ) තොරතුරු අසමානතාව: පරිසරයට අදාළ තොරතුරු පිළිබඳ අනාවරණ නො වීම; සහ (ඉ) විශ්ලේෂණ හැකියාවන් ප්‍රමාණවත් නො වීම: පාරිසරික අවධානම් තුළින් මතු වන මූල්‍ය ප්‍රතිචිජාක පිළිබඳ මූල්‍ය ආයතන සතු අවම දැනුම සහ අඩු හැකියාව ප්‍රධාන වේ (G20 Green Finance Synthesis Report). ශ්‍රී ලංකාවට ද බලපාන මෙම අහියෝග, දැනුම බෙදා ගැනීම වැඩිදියුණු කිරීම, ගක්‍රාන්තික වර්ධනය, ගක්තිමත් හා පැහැදිලි ප්‍රතිපත්ති විධිවිධාන සහ තිරසාර මූල්‍ය ක්‍රියාකාරකම් පිළිබඳ පැහැදිලිව හඳුනා ගැනීම ආදිය තුළින් ජයගත හැකි ය.

ශ්‍රී ලංකා බැංකුකරුවන්ගේ සංගමයෙහි තායකත්වය යටතේ ශ්‍රී ලංකාවේ බැංකු කිහිපයක් දැනටමත් තිරසාර බැංකුකරණයට අදාළ ස්ථේවිඡා මූලධර්ම කිහිපයක් අනුගමනය කර ඇති. තිරසාර මූල්‍ය පිළිබඳ සංක්ලේෂය ශ්‍රී ලංකාව තුළ ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අදාළ වන මෙම මූලධර්ම අතරට, පාරිසරික සහ සමාජය අවධානම් කළමනාකරණය, පාරිසරයට සහ සමාජයට සිදු වන බලපෑම් තක්සේරුකරණය, අදාළ පාරිශ්වකරුවන්ගේ අයිතින්, මූල්‍ය අන්තර්ග්‍රහණය හෙවත් සියලු පාරිශ්වකරුවන් ඇතුළත් වීම, පාරිසරික සහ සමාජය මතා ආචාර ධර්ම මත පදනම් වූ මූල්‍ය කටයුතු ප්‍රවර්ධනය, හරිත ආර්ථික වර්ධනය ප්‍රවර්ධනය, බාරිතා ගෙඩනැවීම, සහයෝගී හවුල්කාරිත්වය, විනිවිද බව සහ වගවීම ප්‍රවර්ධනය මෙන්ම වෙනත් බැංකු අතර පාරිසරික හා සමාජය ගැටුළු සම්බන්ධව තීවු තරගයෙහි තියුක්ත නොවීම යනාදී ක්ෂේත්‍ර අයන් වේ. මෙම මූලධර්ම මගින්

නවෝත්පාදනය, තරගකාරිත්වය, බැංකු තායුවල ගුණාත්මක බව වැඩිදියුණු කිරීම, මෙන්ම සමාජ අසමානතාව, දේශගුණික වෙනස්වීම, සම්පත් හිගකම සහ පාරිසරික හානි වැනි තිරසාරත්වය හමුවේ ඇති අහියෝග ජය ගැනීම ද අපේක්ෂා කෙරේ.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව ද පාරිශ්වකරුවන්ගේ සඳහා ඇතිව මෙම කටයුතු ප්‍රථම් කිරීම සඳහා ප්‍රයත්න දරමින් සිටින අතර, මූල්‍ය ආයතන විසින් මූල්‍යනය කරනු ලබන ව්‍යාපෘතිවල ඇති පාරිසරික සහ සමාජය අවධානම් කළමනාකරණය කිරීමට සහ පාරිසරි හිතකාමී හරිත ව්‍යාපාර ප්‍රවර්ධනය සඳහා අවශ්‍ය මගපෙන්වීම සිදු කරයි. මේ සඳහා ප්‍රධාන පාරිශ්වකරුවන්ගේ සහයෝගය සහිතව ප්‍රතිපත්ති ඉදිරි දැක්මක් මේ වන විට සම්පාදනය කෙරෙමින් පවතින අතර, එමගින් තිරසාර මූල්‍ය කටයුතුවල නිරත වීම ප්‍රථම් කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ මූල්‍ය ආයතන වෙත අවශ්‍ය කෙරෙන මගපෙන්වීම සහ සහයෝගය ලබා දීමටත් ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථිකයෙහි තිරසාර සංවර්ධනය සඳහා දායක වීමටත් අවකාශ සැලසෙයි.■

මූලයන්:

G20 Green Finance Study Group, 2016, G20 Green Finance Synthesis Report.

Gerster, Richard, 2011, Sustainable Finance: Achievements, Challenges, Outlook, Striking a Balance ahead of Rio+20.

International Finance Corporation, 2016, Greening the Banking System - Experiences from the Sustainable Banking Network (SBN), Background Paper for the G20 Green Finance Study Group.

Jeucken, Marcel, 2001, Sustainable Finance and Banking: The Financial Sector and the Future of the Planet, 1st Edition, Earthscan Publications Ltd.

Schäfer, Henry, 2012, Sustainable Finance - A Conceptual Outline, University of Stuttgart Working Paper No. 03/2012.

Yunwen, Bai; Faure, Michael and Jing Liu, 1989, The Role of China's Banking Sector in providing Green Finance, Duke Environmental Law and Policy Forum, Vol. XXIV:89.

ගෙවීම් පද්ධති නියාමනයේ දී

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ කාර්යාරය

ගෙවීම් පද්ධතිය

2005 අංක 28 දරන ගෙවීමේ හා බෙරුම් කිරීමේ පද්ධතිය පනතේ අඩංගු වන පරිදි ගෙවීම් පද්ධතිය යනු “මුදලින් ගෙවීම් සහ ගෙවීම් කිරීම් ගනුදෙනු මාර්ගයෙන් මුදල් වටිනාකම පැවරුම සඳහා පහසුකම් සලසන ආයතන සහ යාන්ත්‍රණ අදහස් වන අතර එයට ගෙවීම් බැඳීම් නිෂ්චාගනය කිරීම් හා බෙරුම් කිරීම් යාන්ත්‍රණ ද ඇතුළත් වේ.” මුදල් වටිනාකම පැවරුම සාම්පූද්‍යයික ව සිදු කරන ලද්දේ මුදල් මගින් හෝ වෙක්පත්, තාක්ෂණයේ දියුණුවන් සමඟ ම බහුලව විද්‍යුත් ගෙවීම් කුමවේදයන් හාවිත වෙමින් තිබේ. මෙම ලිපිය මගින් ගෙවීම් පද්ධති සහ එහි නව ප්‍රවිණතා අධික්ෂණය සහ නියාමනය පිළිබඳව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ඉටුකරන කාර්ය භාරය විස්තර කරනු ලබයි.

කක්නිමන් ගෙවීම් පද්ධතියක වැදගත්කම

මිල ස්ථායිතාව සහ මූල්‍ය පද්ධතියේ ස්ථායිතාව, ආර්ථික සංවර්ධනය ලුගා කර ගැනීමට අත්‍යවශ්‍ය සාධක වේ. ආර්ථික හා මිල ස්ථායිතාව සහ මූල්‍ය පද්ධතියේ ස්ථායිතාව පවත්වා ගැනීම ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රධාන අරමුණු දෙක වේ. මූල්‍ය පද්ධතියේ ස්ථායිතාවය පවත්වාගෙන යැමු යන්නෙන් අදහස් වන්නේ ආර්ථික සංවර්ධනය ඇති කර ගැනීම සඳහා මූල්‍ය අතරමැදිකරුවන් හට සුම්මට හා කාර්යක්ෂම වෙළෙඳපාල යටිතල පහසුකම් ව්‍යුහයක් හරහා ගනුදෙනු කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්ථායි මූල්‍ය පද්ධතියක් ඇති කර ගැනීමයි. මූල්‍ය පද්ධතියේ ස්ථායිතාව ලුගාකර ගැනීමට, මූල්‍ය අංශයට තම කාර්යයන් සුම්මට ලෙස ඉටු කර ගත හැකි වන පරිදි

අවම අවදානමක් සහිත ගක්නිමන් ගෙවීම් පද්ධතියක් ස්ථාපනය කර තිබිය යුතු ය. ගෙවීම් පද්ධතියේ සහභාගිකරුවන් එකිනෙකා හා සම්බන්ධ වී ඇති නිසා, එක් සහභාගිකරුවෙකු අවදානමට ලක් වූ විට අනෙක් සහභාගිකරුවන් ද අවදානමට ලක්වනු ඇත. පද්ධති අවදානමක් යනු එක් සහභාගිකරුවෙකුගෙන් හෝ සහභාගිකරුවන් කිහිපයේ අනෙකුගෙන් පද්ධතියට ඇතිවන අයහාපත් ක්‍රියාවලින්ගේ හේතුවෙන් ආරම්භ වී දැමු ප්‍රතික්‍රියාවක් කුළුන් මුළු පද්ධතියේ ම බැංකුවේ ලෙස හැඳින්වීය හැකි ය. ගෙවීම් පද්ධතියේ සහභාගිකරුවෙකු විසින් මුහුණදෙනු ලබන ගෙය හෝ දුවශීලතා ගැටුවක් හේතුකොට ගෙන මෙම දාම ප්‍රතික්‍රියාව ප්‍රේරක විය හැකි අතර මෙය ගෙවීම් පද්ධතියේ අනෙකුත් සහභාගිකරුවන්ටද බලපැලීමක් ඇති කරනු ඇත.

නියාමන රාමුව

- 1949 අංක 58 දරන මුදල් නීති පනත සහ 2005 අංක 28 දරන ගෙවීමේ හා බෙරුම් කිරීමේ පද්ධති පනත යටතේ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවට මෙ රට ගෙවීම්, නිෂ්චාගනය සහ බෙරුම් කිරීමේ පද්ධති අධික්ෂණය සහ නියාමනය කිරීමට පූර්ණ බලය පැවරී ඇත. 2005 අංක 28 දරන ගෙවීමේ හා බෙරුම් කිරීමේ පද්ධති පනත යටතේ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවට, “ශ්‍රී ලංකාව සඳහා ගෙවීම් පද්ධති ප්‍රතිපත්තියක් සකස් කිරීමට, පිළිගැනීමට, ක්‍රියාත්මක කිරීමට සහ ප්‍රතිපත්ති සම්ක්ෂණය කිරීමට, බලය පැවරී ඇත. රට අමතරව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව “ජාතික ගෙවීම් පද්ධතියක් සඳහා සැලසුම් සකස් කිරීම සඳහා වගකිව යුතු බලයරයා” වන අතර “ශ්‍රී ලංකාවේ

ගෙවීමේ, නිෂ්කාගනය කිරීමේ සහ බෙරුම් කිරීමේ ක්‍රම පද්ධති ඇතිකිරීම සහ සංවර්ධනය කිරීමට මග පෙන්වීම හා නායකත්වය සැපයීම පිළිබඳ වගකීම්” ද දරයි. එම පනත යටතේ ම ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවට මෙරට මූල්‍ය සේවා සැපයුම්කරුවන් අධික්ෂණය සහ නියාමනය කිරීම සඳහා ව්‍යවස්ථාපිත අධිකාරී බලය ලබාදී ඇත.

- ගෙවීමේ හා බෙරුම් කිරීමේ පද්ධති පනත යටතේ නිකුත් කර ඇති 2013 අංක 01 දරන ගෙවීම කාචිපත් සහ ජ්‍යාම දුරකථන ආග්‍රිත ගෙවීම පද්ධති සඳහා වන නියෝග මගින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව වෙත ගෙවීම් කාචිපත් සහ ජ්‍යාම දුරකථන ආග්‍රිත ගෙවීම් සේවා සපයන්නන් අධික්ෂණයට සහ නියාමනයට අධිකාරිය ලැබේ ඇත. මෙම නියාමනයන් සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් එතැන් පරික්ෂණ සහ දුරස්ථා පරික්ෂණ සිදුකරන අතර ගෙවීම කාචිපත් සහ ජ්‍යාම දුරකථන ආග්‍රිත ගෙවීම් ව්‍යාපාර සඳහා නියෝග නිකුත් කිරීම ද සිදු කරයි. ඒ අනුව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ගෙවීම් උපකරණයක් ලෙස ගෙවීම් කාචිපත්වල සුරක්ෂිතභාවය තහවුරු කිරීම සඳහා 2010 දී ගෙවීම කාචිපත් මාර්ගෝපදේශ නිකුත් කළ අතර, ජ්‍යාම දුරකථන ආග්‍රිත ගෙවීම් සේවා හාටිත කරන පාරිභෝගිකයන්ගේ හා එවැනි සේවා සපයන්නන්ගේ සුරක්ෂිතභාව උපදෙසා 2011 දී රේට අදාළ මාර්ගෝපදේශ ද නිකුත් කරන ලදී.
- ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව මගින් නිකුත් කරන ලද ව්‍යාපාර අඛණ්ඩතා සැලසුම්කරණ මාර්ගෝපදේශවලට අනුව මෙ රට ප්‍රධාන ගෙවීම් පද්ධතිවල සහභාගිකරුවන්ට එම පද්ධතිවල ඔරෝත්තු දීමේ හැකියාව තාගාසිටුවීම සඳහා කළුන් කළට ව්‍යාපාර අඛණ්ඩතා සැලසුම්කරණ අභ්‍යාස සිදුකිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. ගෙවීම් පද්ධති සහභාගිකරුවෙකුගේ ආයතනයේ ප්‍රාථමික මෙහෙයුම් සේවානයේ ක්‍රියාවන්ට බාධාවක් ඇතිවන අවස්ථාවකදී එයට මූහුණ දීමට ඇති පෙර සූදානම අධික්ෂණය කිරීමට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවට එතැන් පරික්ෂණ සහ දුරස්ථා පරික්ෂණ සිදුකිරීමට අධිකාරිය ඇත. රේට අමතරව සහභාගිකරුවන්ගේ ව්‍යාපාර අඛණ්ඩතා සැලසුම් ක්‍රියාකාරකම සමාලෝචනය කිරීම තුළින් එවැනි බැංකුවගේ හේතුකාටගෙන මූල්‍ය පද්ධතිය අවදානමකට ලක්වීම වැළැක්වීම පිළිස ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් සියලු ම සහභාගිකරුවන්ගේ ගෙවීම සහ පියවීම කටයුතු අධික්ෂණය කරනු ලබයි. එම නිසා, පද්ධතිය පිළිබඳ සහභාගිකරුවන්ගේ විශ්වාසය ඉහළ තැබෙනු ඇත.

ඇතිවන තෙතික, මූල්‍ය හා පද්ධතිමය අවදානම අවම කර ගැනීම ද සිදු කෙරේ.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ කාර්යනාරය

නියාමන කටයුතු සඳහා රටක මහ බැංකුව විසින් ජාතික මට්ටමේ ප්‍රතිපත්ති සකස් කිරීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම සිදු කරයි. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ද සමස්ථ මූල්‍ය පද්ධතියේ සේවාවරත්වය පවත්වා ගැනීම සඳහා පහසුකම් සැලසීමට අමතර ව, ගෙවීම පද්ධතියේ සුරක්ෂිතභාවය, නිරවද්‍යතාව සහ කාර්යක්ෂමතාව ඉහළ නැංවීමට සහ ගෙවීම පද්ධතිය හා බැඳී ඇති අහිතකර බලපෑම පාලනය කිරීමට කටයුතු කරනු ලබයි. ගෙවීම පද්ධතිය තුළ සිදුවිය හැකි අතුමිකතා අවම කිරීම තුළින් පද්ධතියේ සුරක්ෂිතභාව තහවුරු කිරීම උදෙසා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සුරක්ෂිත ගෙවීම් ක්‍රමවේදයන් සඳහා පහසුකම් සලසන අතර ගෙවීම පද්ධතියේ සහභාගිකරුවන් අන්තර්ජාතික ප්‍රමිති සහ සහතිකකරණවලට අනුකූල ව කටයුතු කිරීමට අපේක්ෂා කරනු ලබයි. තවද, පද්ධතිය සඳහා නව ප්‍රමිතින් හඳුන්වාදීම තුළින් පවත්නා සම්පත් වඩාත් එලදායී ලෙස කළමනාකරණය කර ගැනීමට හැකියාවක් ලැබෙනු ඇත. රේට අමතර ව ගෙවීම පද්ධතියේ සහභාගිකරුවකුගේ ක්‍රියාවක් හේතුකාටගෙන මූල්‍ය පද්ධතිය අවදානමකට ලක්වීම වැළැක්වීම පිළිස ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් සියලු ම සහභාගිකරුවන්ගේ ගෙවීම සහ පියවීම කටයුතු අධික්ෂණය කරනු ලබයි. එම නිසා, පද්ධතිය පිළිබඳ සහභාගිකරුවන්ගේ විශ්වාසය ඉහළ තැබෙනු ඇත.

රටක සියලු ම මූල්‍ය ක්‍රියාකාරකම් ගෙවීම පද්ධතිය මත රඳා පවතින බැවින් එම පද්ධතියේ සුරක්ෂිතභාවය සහ කාර්යක්ෂමතාව තහවුරු කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. එම නිසා, ගෙවීම පද්ධතියේ සුමට ක්‍රියාකාරිත්වය සහතික කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු මහ බැංකුව විසින් නව නිපැයුම් දීර ගැනීවීම සිදුකිරීමත්, ප්‍රමාණවත් තරම් ආරක්ෂිත අංග අඩංගු තව තාක්ෂණය ගෙවීම සහ පියවීම පද්ධතින්ට හඳුන්වා දීමත් සිදු කරනු ලබයි.

වෙළඳපාලෙහි ගෙවීම කිරීම සම්බන්ධ සේවාවන් ගණනාවක් පවතින අතර එම සේවාවන් අනෙක්නා ලෙස එකිනෙකට සම්බන්ධ ව නො තිබිය හැකි ය. එසේ අනෙක්නා ලෙස සම්බන්ධ වී නොමැති වන විට ගෙවීම පද්ධතිය බණ්ඩිකරණයටත්, එ මගින්

ලබාගත හැකි ප්‍රයෝගන අඩවිමටත් ඉඩ ඇත. ගෙවීම පද්ධති එලදායී ලෙස උපයෝගනයට ලක්කර ගැනීම සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් පද්ධතියේ ආරක්ෂාවට සිදුවන බලපෑම් අවම කිරීමට සහ මහජනතාවට සිදුවන අපහසුතාවයන් මග හරවා ගැනීමට රටේ මූල්‍ය පද්ධති නියාමන අධිකාරිය විසින් ගෙවීම පද්ධති අඛණ්ඩ ව අධික්ෂණය කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. මෙම අරමුණු ඉටු කර ගැනීමට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව ගෙවීම පද්ධතියට සහ පද්ධතියේ ස්ථායිතාවට ඇතිවිය හැකි අහිතකර බලපෑම් හඳුනාගැනීම සඳහා ඇගයීම සිදුකරනු ලබයි.

ගෙවීම පද්ධතියේ සහභාගිකරුවන් විසින් මුළුන්ගේ සේවාදායකයන් වෙත ලබා දෙන සේවාවන් සඳහා අයකර ගත හැකි උපරිම ගාස්තුව නියාමනය කිරීම වැදගත් වේ. එම නිසා, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව ගෙවීම සේවාවන් ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ සහ ක්ෂේත්‍රයේ තව තාක්ෂණික භාවිතයන්ගේ ප්‍රතිලාභයන් සේවාදායකයන් වෙත ලබාදීමේ අරමුණින් වරින් වර උපරිම ගාස්තු සීමාවන් තැවත ඇගයීම සිදු කරනු ලබයි.

මුද්‍රිත දැක්ම

මෙම ලිපියේ විස්තර කරන ලද පනත්වලට අනුකූල ව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවට ගෙවීම්, නිෂ්පාදනය සහ පියවීම් සේවාවන් නියාමනය සහ අධික්ෂණය කිරීමේ පූර්ණ බලතල පවරා දී ඇත. වර්තමානයේ පවතින සහ අනාගතයේ එම දැක්වෙන ගෙවීම පද්ධතිවල ස්ථායිතාව සහ සුරක්ෂිතතාවය දැනට ක්‍රියාත්මක වන ගෙවීමේ හා බෙරුම් කිරීමේ පද්ධති පනත සහ නියෝග තුළින් ආවරණය වන බව මෙහි දී විශේෂයෙන් සඳහන් කළ යුතු වේ. තවද ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් සහභාගිකරුවන්ගේ කාර්ය සාධනය තීරතුරු ව

ම අධික්ෂණයට ලක් කරන අතර එසේ කරනු ලබන්නේ ඔවුන් ගෙය, ද්‍රව්‍යලනාව, කීර්තිනාමය සහ තෙතික වැනි අවදානම හේතුවෙන් ඇතිවත අස්ථාවරභාවයක් කරා ගමන් ගන්නේ ද යන්න කල්තා හඳුනාගැනීම සඳහා ය. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් පිහිටුවා ඇති නියාමන රාමුව ඔස්සේ එ වැනි අස්ථාවරභාවයන් මගහරවා ගැනීමට කටයුතු යොදන අතර එ මගින් සමස්ථ මූල්‍ය පද්ධතියේ ස්ථායිතාව ඇතිකර ගැනීම හරහා මහජනතාවගේ සුරක්ෂණාව තහවුරු කිරීම සිදුකරනු ඇත. ඒ අනුව ස්ථාවර මූල්‍ය පද්ධතියක් තුළින් රටේ ආර්ථික වර්ධනය තහවුරු කර ගැනීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් විශ්වසනීය හාවයකින් යුත් ගෙවීම පද්ධතියක් තවදුරටත් පවත්වාගෙන යනු ඇත.■

මුලයන්:

1949 අංක 58 දරන මුදල් නිති පනත, ශ්‍රී ලංකාව

2005 අංක 28 දරන ගෙවීම හා බෙරුම් කිරීමේ පද්ධති පනත, ශ්‍රී ලංකාව

2013 අංක 01 දරන ගෙවීම කාචිපත් සහ ජ්‍යාම් දුරකථන ආශ්‍රිත ගෙවීම පද්ධති සඳහා වන නියෝග, ශ්‍රී ලංකාව

ව්‍යාපාර අඛණ්ඩතා සැලසුම්කරණ මාර්ගෝපදේශ අංක: 01/2006

Payment systems in Sri Lanka, 2004, Bank for International Settlements

(ලිපිවා ගැනීම: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු වාර්ෂික වාර්තාව - 2016)

2016 අංක 6 දින ක්ෂේමුල්‍ය පනත යටතේ වන නියාමන රාමුව

සංක්ෂීපෙනය

ලෝකය පූරා මූල්‍ය අංශය සංවර්ධනයෙහිලා මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය මූලිකාංගයක් වේ. මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය යනුවෙන් සරල ව අර්ථ දැක්වෙන්නේ මූල්‍ය සේවාවන් ලබා ගැනීම සඳහා ප්‍රවේශ විය හැකි, එම මූල්‍ය සේවා භාවිත කරන පුද්ගල සහ ආයතන ප්‍රමාණය වේ. විධිමත් මූල්‍ය සේවාවන් සඳහා ප්‍රවේශයන් නොමැතිකම හේතුවෙන්, සමාජයෙහි මූල්‍ය සේවා නොලබන සහ උණ මූල්‍ය සේවාලාභී කොටස් ආර්ථික වර්ධනයෙහි ප්‍රතිලාභවලින් බැහැර වන අතර අවිධිමත් මූල්‍ය අංශය වෙත ඔවුන් ආකර්ෂණය වේ. සාමාන්‍යයෙන් අඩු ආදායම්ලාභී පුද්ගලයින් සහ කුඩා සහ ක්ෂේම ව්‍යවසායයන්, ඔවුන්ගේ ආදායම මට්ටම සහ නිසා සුරක්ෂිත ඉදිරිපත් කිරීමට නො හැකිවීම නිසා විධිමත් මූල්‍ය ආයතනවලින් ඔවුන් නොසළකා තැබීම හේතුවෙන් මූලික මූල්‍ය සේවාවන් සඳහා ඇති ප්‍රවේශය ඔවුන්ට අඩිමි වේ. එමුන්, මේ බඟ අඩු ආදායම්ලාභී ගනුදෙනුකරුවන් සහ ක්ෂේම ව්‍යවසායයන් ඉලක්ක කරගනීමින් ඔවුන්ට ගෙය, තැන්පත්, රක්ෂණ, ප්‍රෝග්‍රැම් ආදි විවිධ මූල්‍ය සේවා, ප්‍රහුණුවීම් සහ උපදේශන ආදි අනෙකුත් සේවාවන් සැපයීම මගින් මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවයෙහි මෙවලමක් ලෙස ක්ෂේමුල්‍ය කටයුතු කරයි. මූල්‍ය සේවා සඳහා ඇති ප්‍රවේශය පුළුල් කිරීම තුළින් අඩු ආදායම්ලාභී පුද්ගලයින්ගේ සහ ක්ෂේම ව්‍යවසායයන්ගේ ආදායම උත්පාදන ක්‍රියාකාරකම් ඉහළ නැංවීම, ධාරිතාව වැඩි දියුණු කිරීම සහ එ මගින් ආර්ථික සම්පත් සහලදායී ලෙස බෙදා තැබීම තුළින් සමස්ථයක් ලෙස සමාජයට ලැබෙන ප්‍රතිලාභ තහවුරු කිරීම ක්ෂේමුල්‍ය තුළින් අන්ත්තා කෙරේ.

නියාමනයකට ලක් නොවූ ක්ෂේමුල්‍ය කටයුතු පැවතීම, ශ්‍රී ලංකාව තුළ, නිති විරෝධී තැන්පතු භාර ගැනීම, අධික පොලී අයකිරීම හරහා ගනුදෙනුකරුවන් සුරාකෑම සහ සඳාවාර විරෝධී ගෙය ආපසු අය කරගැනීමේ ක්‍රමවේදයන්ට මගපාදයි. තවද, මෙම ආයතනවල පවත්නා දුර්වල ආයතනික යහපාලනය, පද්ධති සහ පාලනයන්හි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස දුර්වල ගෙය මුදාහැරීමේ ප්‍රමිතින්, පහළ මට්ටමේ නැවත ගෙවීමේ අනුපාතයන් පවත්වා ගැනීම, අධික ගනුදෙනු පිරිවැය සහ ප්‍රතිචාර අලාභ යන කරුණු ආයතනවල පරිභානියට මගපාදයි. නියාමනයකට ලක් නොවූ ආයතන හරහා ගනුදෙනුකරුවන් සුරාකෑමට ලක්වීම ක්ෂේමුල්‍යලාභීන්ට අභිතකර ලෙස බලපාන අතර එය අඩු ආදායම්ලාභී කොටස් තවදුරටත් ‘දිරිදකා වතුය’ තුළ ම රඳවා තැබීමට හේතු වේ. එසේ ම විධිමත් ලෙස නියාමනයට ලක්වූ අංශය ද ඇතුළු ව, සමස්ථ මූල්‍ය අංශය කෙරෙහි පවතින පාරිභේශික විශ්වසනීයන්වය එ වැනි ක්‍රියාකාරකම් හේතුවෙන් පළදු වීමකට ලක්වේ. මූල්‍ය පද්ධතිය කෙරෙහි පවතින අඩු විශ්වසනීයන්වය මූල්‍ය පද්ධතියේ ස්ථායීතාවට ද අභිතකර ලෙස බලපායි. එම නිසා ශ්‍රී ලංකාව තුළ පෙර කී නියාමනයකට ලක්නොවූ ක්ෂේමුල්‍ය ව්‍යාපාරවල නිරත ව සිටින ආයතන නියාමනය සහ අධික්ෂණය කිරීමේ අවශ්‍යතාව පැන නැගුණි.

ක්ෂේමුල්‍ය ආයතනවල මෙහෙයුම්වලින් වන ප්‍රතිලාභ සමාජය වෙත යොමු කිරීම සඳහා නියාමනය සහ අධික්ෂණය තුළින් ක්ෂේමුල්‍ය ආයතනවල මෙහෙයුම් නිවැරදි මගට ගැනීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. ක්ෂේමුල්‍ය නියාමන යාන්ත්‍රණයක් තුළින් ක්ෂේමුල්‍ය ආයතනවල

මූල්‍ය ස්ථායින්වය තහවුරු කිරීම සඳහා, ක්ෂේමුල්‍ය ආයතනයෙහි මෙහෙයුම් කාර්යක්ෂම, ප්‍රායෝගික සහ නිරසාර කිරීම අපේක්ෂා කෙරේ. සම්මත් නියාමන රාමුවක් ක්‍රියාවට තැබීමත් සමග අඩු ආදායම්ලාභී පුද්ගලයින්ට සහ කුඩා සහ ක්ෂේම ව්‍යවසායයන් වෙත මූල්‍ය සේවා සැපයීම සඳුල් සහ කාර්යක්ෂම වීම තුළින් මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය වර්ධනය වේ. ක්ෂේමුල්‍ය ආයතන යම්කිසි නියාමන සහ අධික්ෂණ අධ්‍යකාරයක් යටතේ නියාමනය වීම ඒවාට අරමුදල් මූල්‍ය වෙත පුළුල් ප්‍රවේශයක් ලබා ගැනීම (රජය, මහ බැංකුව, දායකයන් සහ අනෙකුත් ගිය දෙන ආයතන සමග හුවුල්කරුවන් ලෙස කටයුතු කිරීම ඇතුළු ව) පහසු කරවයි. තවදුරටත්, නියාමන යාන්ත්‍රණයක් පිහිටුවීම පාරිභාෂික ආරක්ෂණ ප්‍රමිතින් සහ තැන්පත ආරක්ෂණ කුමවේදයන් ප්‍රවර්ධනය සඳහා මගපාදයි.

2016 අංක 6 දරන ක්ෂේමුල්‍ය පනත

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව වෙත රට තුළ ක්‍රියාත්මක වන ක්ෂේමුල්‍ය සමාගම් සඳහා බලපත්‍ර නිකුත් කිරීම, ඒවා අධික්ෂණය සහ නියාමනය කිරීමට අදාළ වගකීම් පවත්ති, 2016 අංක 6 දරන ක්ෂේමුල්‍ය පනත 2016.07.15 වන දින සිට බලාත්මක විය. තවදුරටත්, ක්ෂේමුල්‍ය රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන වශයෙන්, සීමිත ඉතුරුම් තැන්පත භාරගත්තා රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන¹ ස්වේච්ඡා සමාජ සේවා සංවිධාන රෝස්ස්ට්‍රාරවරයා විසින් ලියාපදිංචිය සඳහා ද මෙම පනත මගින් විධිවිධාන සලසා ඇත. එසේ ම මුදල් මණ්ඩලය මගින් ක්ෂේමුල්‍ය රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන නියාමනය සහ අධික්ෂණය සඳහා ප්‍රතිපත්ති, ප්‍රමිති සහ මාර්ගෝපදේශ සම්පාදනය කිරීම සඳහා අවශ්‍ය විධිවිධාන මෙම පනත මගින් සලසා ඇත.

පනතෙහි වැදගත් ලක්ෂණ

(i) "ක්ෂේමුල්‍ය ව්‍යාපාර" අර්ථ දැක්වීම

තැන්පත භාර ගැනීම සහ ප්‍රධාන වශයෙන් අඩු ආදායම්ලාභී තැනැත්තන්ට සහ ක්ෂේම ව්‍යවසායන්ට මිනැම ආකාරයක මූල්‍ය පහසුකමක් සැපයීම, වෙනත් මූල්‍ය සේවා සැපයීම, හෝ මිනැම ආකාරයක මූල්‍ය පහසුකමක් සහ වෙනත් මූල්‍ය සේවා සැපයීම 'ක්ෂේමුල්‍ය ව්‍යාපාර' ලෙස පනත ප්‍රකාරව අර්ථ දැක්වා ඇත.

¹ 1980 අංක 31 දරන ස්වේච්ඡා සමාජ සේවා සංවිධාන (ලියාපදිංචි කිරීමේ) පනත යටතේ ලියාපදිංචි රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන

(ii) ක්ෂේමුල්‍ය ව්‍යාපාර පවත්වාගෙන යැම්ව අවසරලත් පුද්ගලයින්

බලපත්‍රලාභී ක්ෂේමුල්‍ය සමාගමක් හෝ ක්ෂේමුල්‍ය රාජ්‍ය නොවන සංවිධානයක් හෝ පනතෙහි 2 වගන්තිය යටතේ නිදහස් කරනු ලැබූ ආයතනයක් හෝ හැරැණුකාට වෙනත් කිසිදු පුද්ගලයෙකුට ක්ෂේමුල්‍ය ව්‍යාපාර කරගෙන යා නො හැකි ය. ඒ වැනි පුද්ගලයින් මේ පනත යටතේ වරදකරුවකු වන අතර මහේස්ත්‍රාත්වරයෙකු විසින් පවත්වනු ලබන ලසු නඩු විභාගයකින් පසු ව වරදකරු කරනු ලැබේමේ දී රුපියල් මිලියනයකට නො වැඩි ද්‍රියකට හෝ අවුරුදු එකකට නො වැඩි බන්ධනාගාරගත කිරීමකට හෝ ඒ ද්‍රිය සහ බන්ධනාගාරගත කිරීම යන දෙකට ම හෝ යටත් විය යුතු ය.

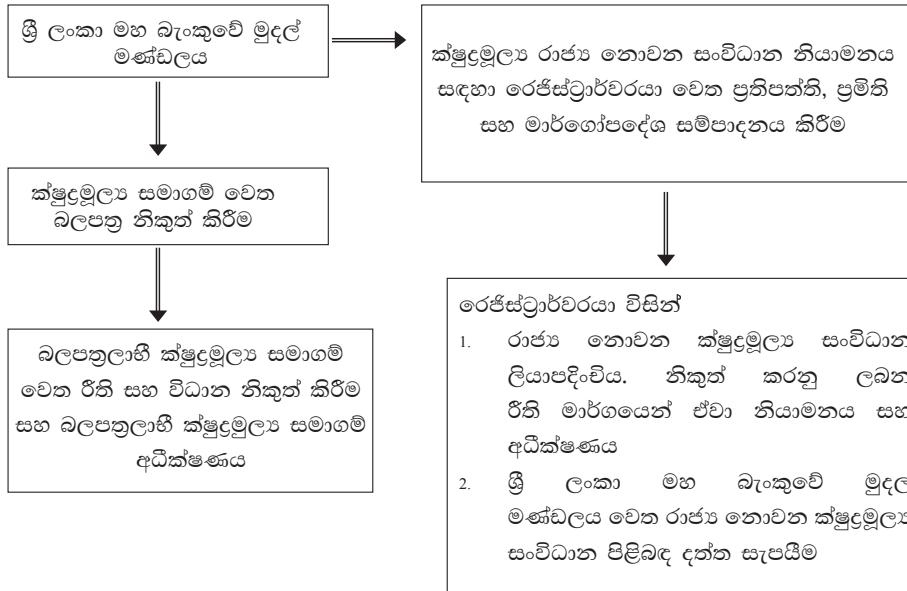
කෙසේ වෙතත් පනත බලාත්මක වූ දිනට පෙර දින එනම් 2016.07.14 දින වනවිතත් ක්ෂේමුල්‍ය ව්‍යාපාරවල නිරත වූ පුද්ගලයින් හට පනත බලාත්මක වූ දින සිට මාස 18 ක් දක්වා වූ කාලයක් තෙක් ඒවා පවත්වාගෙන යා හැකි අතර එම කාලසීමාව තුළ පනත යටතේ බලපත්‍රයක් ලබාගැනීම හෝ උගාපදිංචි වීම සිදුකළ යුතු ය.

(iii) නියාමන සහ අධික්ෂණ ව්‍යුහය

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මුදල් මණ්ඩලය (මුදල් මණ්ඩලය) භරහා, ක්ෂේමුල්‍ය සමාගම් වෙත බලපත්‍ර නිකුත් කිරීම සඳහා සහ බලපත්‍රලාභී ක්ෂේමුල්‍ය සමාගම් නියාමනය සහ අධික්ෂණය සඳහා පනත මගින් විධිවිධාන සලසා ඇත. ස්වේච්ඡා සමාජ සේවා සංවිධාන රෝස්ස්ට්‍රාරවරයා (රෝස්ස්ට්‍රාරවරයා) මගින් ක්ෂේමුල්‍ය රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන ලියාපදිංචිය, නියාමනය සහ අධික්ෂණය සිදුකෙරේ. කෙසේ වෙතත්, ක්ෂේමුල්‍ය රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන නියාමනය කිරීම සඳහා අදාළ ප්‍රතිපත්ති, ප්‍රමිති සකස් කිරීම සහ මාර්ගෝපදේශ නිකුත් කිරීම මුදල් මණ්ඩලය

² 1988 අංක 30 දරන බැංකු පනත යටතේ බලපත්‍රලත් වාණිජ බැංකු සහ බලපත්‍රලත් විශේෂ බැංකු, 2011 අංක 42 දරන මුදල් ව්‍යාපාර පනත යටතේ බලපත්‍රලත් මුදල් සමාගම්, 1972 අංක 5 දරන සම්පාදකාර සම්මිත පනත යටතේ ලියාපදිංචි කරන ලද සම්පාදකාර සම්මිත සහ පළාත් සභාවක ප්‍රයුත්තියක් යටතේ ලියාපදිංචි කරන ලද සම්පාදකාර සම්මිත, 2013 අංක 1 දරන දිවිනැගුම පනත යටතේ පිහිටුවන ලද දිවිනැගුම ප්‍රජා බැංකු සහ දිවිනැගුම ප්‍රජාමුල බැංකු සම්මිත සහ 2000 අංක 46 දරන ගොවින්ත සංවිධාන පනත යටතේ ඇතිකරන ලද අඟිල්ව්ල පනතෙහි විධිවිධානයන්ගෙන් නිදහස් කර ඇති ආයතන වේ.

ක්‍රියාත්මක ආයතනවල නියාමන සහ අධික්ෂණ ව්‍යුහය

මූලාශ්‍රය - ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

විසින් සිදුකළ යුතු අතර රෙජස්ට්‍රෑර්වරයා විසින් ක්‍රියාත්මක රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන වෙත නිකුත් කරන රිති මගින් එවා බලාත්මක කළ යුතු ය. 1 වන රුපසටහන මගින් ක්‍රියාත්මක ව්‍යාපාර ක්ෂේත්‍රය නියාමනය සහ අධික්ෂණය සඳහා ස්ථාපිත කරන ලද ව්‍යුහය පැහැදිලි කෙරේ.

(iv) බලපත්‍රය ලබාගැනීම සඳහා වන අවශ්‍යතා බලපත්‍රාලැයි ක්‍රියාත්මක සමාගම

අැපයෙන් සීමිත සමාගමක්, පොදුගලික සමාගමක්, අක්වෙරල සමාගමක් හෝ විදේශීය සමාගමක් නොවන, 2007 අංක 7 දරන සමාගම් පනත යටතේ ලියාපදිංචි සමාගමක් විම පනත ප්‍රකාරව බලපත්‍රයක් ලබාගැනීම සඳහා අයදුම් කිරීමට මූලික සුදුසුකම වේ.

ක්‍රියාත්මක රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන

1980 අංක 31 දරන ස්වේච්ඡා සමාජ සේවා සංවිධාන පනත යටතේ ලියාපදිංචි වී ඇති රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන ක්‍රියාත්මක රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන ලෙස ලියාපදිංචි කිරීමේ සහතිකයක් ලබාගැනීම සඳහා සුදුසුකම ලබයි.

(v.) පනත හරහා දැනුවත් කිරීම

මුදල් මණ්ඩලයේ පුරුව ලිඛිත අනුමැතියකින් තොර ව, බලපත්‍රාලැයි ක්‍රියාත්මක සමාගමක්, ක්‍රියාත්මක රාජ්‍ය නොවන සංවිධානයක් හෝ පනතේ 2 වන වගන්තිය ප්‍රකාර අදාළ වීමෙන් බැහැර කරන ලද යම් ආයතනයක් නොවන වෙනත් යම් තැනැත්තෙකු විසින් ‘ක්‍රියාත්මක’යන වචනය හෝ එහි යම් ප්‍රහේදයක් හෝ අන්වක්ෂරීකරණයක් හෝ වෙනත් භාෂාවක එයට සමාන වචනයක්, තනිව හෝ වෙනත් යම් වචනයක් හා සංයුත්තව හෝ ස්වකිය නාමය සඳහා හාවිත කිරීම නොකළ යුතුය.³

තවදුරටත් සැම බලපත්‍රාලැයි ක්‍රියාත්මක සමාගමක් විසින් ම සිය ප්‍රධාන ව්‍යාපාර ස්ථානයේ සිය බලපත්‍රය පුදර්ගනය කරනු ලැබිය යුතු අතර, එහි පිටපතක් එක් එක් ගාබාවෙහි⁴ පුදර්ගනය කරනු ලැබිය යුතු ය. එසේ ම සැම ක්‍රියාත්මක රාජ්‍ය නොවන සංවිධානයක් විසින් ම එහි ලියාපදිංචි කිරීමේ සහතිකය සිය ප්‍රධාන ව්‍යාපාර ස්ථානයේ පුදර්ගනය කරනු ලැබිය යුතු අතර එම සහතිකයේ පිටපතක් එක් එක් ගාබාවෙහි⁵ පුදර්ගනය කරනු ලැබිය යුතු ය.

³ පනතේ 34 වන වගන්තිය

⁴ පනතේ 7 වන වගන්තිය

⁵ පනතේ 21 වන වගන්තිය

(vi) රිති, විධාන, ප්‍රතිපත්ති, ප්‍රමිති සහ මාර්ගෝපදේශ නිකුත් කිරීම

බලපත්‍රලාභී ක්ෂේදමුලු සමාගම

මුදල් මණ්ඩලය විසින් බලපත්‍රලාභී ක්ෂේදමුලු සමාගම් වෙත රිති 2ක් සහ විධාන 8ක් නිකුත් කර ඇත. ඒවා අතරින් බලපත්‍රය ලබාගැනීම සඳහා වන නිරණයක පිළිබඳ 2016 අංක 1 දරන ක්ෂේදමුලු පනතේ රිති අනුව, සැම අයදුම්කාර සමාගමක් ම රුපියල් මිලියන සියයක (රු.100,000,000/-) හෝ මුදල් මණ්ඩලය විසින් කළින් කළට නිරණය කරනු ලබන රට වැඩි අයයක අවම මූලික ප්‍රාග්ධනයක් පවත්වා ගැනීම සහ ප්‍රසුගිය වසර තුනට අදාළ විගණක මූලා ප්‍රකාශ සහ ක්ෂේදමුලු සම්බන්ධ හියාකාරකම පිළිබඳ වාර්තාවක් ඉදිරිපත් කිරීම කළ යුතු ය (නව ක්ෂේදමුලු ආයතන බලපත්‍රය සඳහා ඉල්පුම් කිරීමට ප්‍රථම අවම වශයෙන් වසර තුනක් ක්ෂේදමුලු ආයුත හියාකාරකම්වල නිරත විය යුතු ය). තැන්පතු පිළිබඳ 2016 අංක 3 දරන ක්ෂේදමුලු පනතේ විධාන අනුව, ක්ෂේදමුලු සමාගම් මගින් එක් තැන්පත්කරුවෙකු විසින් තහි ව හෝ හටුවේ ව පවත්වාගෙන යන තැන්පතුවල මුළු එකතුව රුපියල් ලක්ෂ තුනක්(රු.300,000/-) ඉක්මවූ තැන්පතු

බාරගැනීම සහ අලුත් කිරීම නො කළ යුතු ය. නය පහසුකම් සඳහා වන නියාමන රාමුව පිළිබඳ 2016 අංක 7 දරන ක්ෂේදමුලු පනතේ විධාන අනුව, බලපත්‍රලාභී ක්ෂේදමුලු සමාගමේ ප්‍රාග්ධන මට්ටම සහ ගනුදෙනුකරුගේ ආකාරය අනුව ලබාදිය හැකි උපරිම නය ප්‍රමාණය නියම කර ඇත.

ක්ෂේදමුලු රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන

මුදල් මණ්ඩලය විසින් රේජ්ස්ට්‍රාර්වරයා වෙත ප්‍රතිපත්ති, ප්‍රමිති සහ මාර්ගෝපදේශ නිකුත් කර ඇත. ඒ අනුව ක්ෂේදමුලු රාජ්‍ය නොවන සංවිධානයක් විසින් පවත්වාගත යුතු අවම ගුද්ධ දෙනය එහි ව්‍යාප්තිය මත තීරණය වේ. දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ⁷ ක්ෂේදමුලු රාජ්‍ය නො වන සංවිධානයක් විසින් රුපියල් මිලියන දෙකක (රු. 2,000,000/-) අවම ගුද්ධ දෙනයක් ද ජාතික මට්ටමේ⁸ ක්ෂේදමුලු රාජ්‍ය නො වන සංවිධානයක් විසින් රුපියල් මිලියන පහක (රු. 5,000,000/-) අවම ගුද්ධ දෙනයක් ද පවත්වාගත යුතු ය. රේජ්ස්ට්‍රාර්වරයා විසින් නියම කරන පරිදි යම්කිසි අවම කාලසීමාවක් සඳහා ක්ෂේදමුලු ආයුත කටයුතුවල නිරත වූ බවට සැම අයදුම්කාර රාජ්‍ය නො වන සංවිධානයක් ම අතිත වාර්තා ඉදිරිපත් කළ යුතුය. පනතට අනුව ක්ෂේදමුලු රාජ්‍ය නොවන සංවිධානයකට භාරගත හැක්කේ ‘සීමිත ඉතුරුම් තැන්පතු’ පමණි.

6 අවම මූලික ප්‍රාග්ධනය සඳහා වන ක්ෂේදමුලු පනතේ 2016 අංක 01 දරන රිතිය අනුව,

- i) 2018.01.15 දින හෝ රට පෙර බලපත්‍රය සඳහා අයදුම්කරන සමාගමක් විසින් ම රුපියල් මිලියන සියයකට (රු 100,000,000/-) නොඅඩු මූලික ප්‍රාග්ධනයක් ද, 2019.01.15 දින සිට රුපියල් මිලියන එකසිය පනහකට (රු. 150,000,000/-) නොඅඩු මූලික ප්‍රාග්ධනයක් ද පවත්වාගත යුතු ය.
- ii) 2018.01.15 දිනෙන් පසුව බලපත්‍රය සඳහා අයදුම්කරන ලබන සමාගම් රුපියල් මිලියන එකසිය පනහකට (රු 150,000,000/-) නො අඩු මූලික ප්‍රාග්ධනයක් සැම විට ම පවත්වාගත යුතු ය.

7 එක් දිස්ත්‍රික්කයක පමණක් හියාන්මක වන ක්ෂේදමුලු රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ ක්ෂේදමුලු රාජ්‍ය නො වන සංවිධාන වේ.

8 එක් දිස්ත්‍රික්කයකට වඩා වැඩි ප්‍රමාණයක හියාන්මක වන ක්ෂේදමුලු රාජ්‍ය නො වන සංවිධාන නිරා මට්ටමේ ක්ෂේදමුලු රාජ්‍ය නො වන සංවිධාන වේ.

9 ප්‍රතිපත්ති, ප්‍රමිති, සහ මාර්ගෝපදේශයන්හි අර්ථ දැක්වෙන පරිදි “සීමිත ඉතුරුම් තැන්පතු” යනුවෙන් අදහස් වන්නේ ලියාපදිංචි ක්ෂේදමුලු රාජ්‍ය නො වන සංවිධාන මගින් දෙන ලද ඊ නය මුදලකට එරහි ව ප්‍රාග්ධන තැන්පතුවක් ලෙස හෝ මුදල් ඇපයක් ලෙස නය ගැනුම්කරුවෙකෙන් ලද ඉතුරුම් තැන්පතු ය.

නහනම් යෝජනා කුම ප්‍රතික්ෂේප කර
අමාරුවෙන් උපයාගත් ඔබගේ මූල්‍ය
ආරක්ෂා කර ගන්න

- ★ තහනම් යෝජනා කුමරය් යනු මූදලින් හෝ මූල්‍ය වටිනාකමකින් ගෙවීමක් කිරීමට සහනාගීකරුවන්ට නියම කෙරෙන්නා වූත්, සහනාගීකරුවන් උපයනු ලබන ප්‍රතිලාභ ප්‍රධාන වශයෙන්ම:
 - යෝජනා කුමරය් සහනාගීකරුවන් සංඛ්‍යාව වැඩිවිම මත, හෝ
 - යෝජනා කුමරය් සහනාගීකරුවන් විසින් ගෙවිනු ලබන මූදල් ප්‍රමාණයන් වැඩිවිම මත රඳා පවතින්නා වූත් ආකාරයේ ආකෘතියකින් සමන්විත යෝජනා කුමරය්.
 - මේ යෝජනා කුම සෑම සහනාගීකරුවකු විසින් ම ඔහු හෝ අය යටතේ පිර්මිබාකාර ආකෘතියක පරිදි තවත් සාමාජිකයින් සම්බන්ධ කළ යුතු වන “පිර්මිබ යෝජනා කුම” වේ. යෝජනා කුමයට බඳුනු සඳහා යමෙකට පහත සඳහන් කාර්යයන්ගේ වික්‍රීතිය හෝ කිරීමට සිදු විය හැකි ය.
 - ඔහුගේ නිෂ්පාදන සහ උපාංග, රුන් කාසි, රුපලාවන් නිෂ්පාදන, ගෘහ භාණ්ඩ, විදුලි උපකරණ වැනි නිෂ්පාදන මුළුව ගැනීම.
 - මූදල් ප්‍රමාණයක් ගෙවීම, තැන්පත් කිරීම හෝ ආයෝජනය කිරීම.
 - අන්තර්පාලය හෝ වෙනත් මාරුගයක් මගින් සේවා සැපයීම සඳහා ලියාපදිංචි වීම.
 - යෝජනා කුමයට වෙනත් අය හඳුන්වා දීම.

★ බැංකු පනතේ 83අඟ වශයෙන් ප්‍රකාර ව, විවැනි තහනම් යෝජනා කුම කෙපින්ම හෝ අන්තර්පාලයකින් ආරම්භ කිරීම, යෝජනා කිරීම, පවත්තිනය කිරීම, ප්‍රවත්තිත කිරීම, පවත්වා ගෙන යාම, මෙහෙයුවීම, විවැනි යෝජනා කුම සඳහා විධාන කිරීම හෝ මූදල් සැපයීම නිති විරෝධ වේ.

පිර්මිඩ ආකාතියේ ගෝපනා කුම වැනි
තහනම් ගෝපනා කුමවලට සහභාගී වීම
නීති විරෝධී වේ.

ව්‍යුත්තින්, ව්‍යුත්ති වංචාකාරී වූත්,
ප්‍රෝජිකාරී වූත් යෝජනා තුම්වලට
සම්බන්ධ නොවන ලෙස
මහජනතාවට තරගේ අවවාද කෙරේ.

ශ්‍රී ලංකා මහ බිංකුව

අංක 30, ජනාධිපති මාවත, කොළඹ 1.
දෙරක්ත්‍ය: 0112 398542, 0112 398762.

ଟାକ୍‌ନ୍ଯୁକ୍: 0112 477764

ර් පත්‍රවුව : dred@cbsl.lk
වෙබ් අඩවිය : www.cbsl.gov.lk